

Raport z pierwszej kadencji Polskiej Rady Języka Migowego

1. Wstęp

Polska Rada Języka Migowego (PRJM) działa na podstawie:

- rozdziału 5 *Ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się* z dnia 19 sierpnia 2011 r. (Dziennik Ustaw Nr 209 z 2011 r., poz. 1243 ze zm.) oraz
- *Zarządzenia Nr 4* Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dziennik Urzędowy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 marca 2012 r., poz. 4).

PRJM jest organem doradczym Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, uprawnionym do składania propozycji i inicjatyw. Wszystkie rekomendacje proponowane przez PRJM mają charakter kierunkowy, co oznacza, że inicjatywa legislacyjna zmierzająca do ich realizacji leży po stronie organu, tj. MRPiPS.

Pierwsza kadencja PRJM trwa od 29 listopada 2012 r. do 30 listopada 2016 r. Ostatnie posiedzenie w pierwszej kadencji odbyło się 31 sierpnia 2016 r.

Członkowie PRJM pełnią swoje funkcje społecznie.

Do końca kadencji PRJM uzyskała jedynie dwie odpowiedzi w związku z uchwalonymi rekomendacjami, a w szczególności:

- w sprawie części teoretycznej egzaminu państwowego na prawo jazdy w języku migowym (**pismo Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 16 stycznia 2015 r.**¹ w odpowiedzi na opinię PRJM na temat przepisów uniemożliwiających obecność tłumacza języka migowego na egzaminie na prawo jazdy osoby niesłyszącej; **nota w protokole z 6. posiedzenia PRJM w dn. 10 grudnia 2013 r.**);
- w sprawie rekomendacji zmian w § 7 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. dotyczącej reklamy produktów leczniczych (**pismo Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego z dnia 21 kwietnia 2015 r.**² w odpowiedzi na rekomendacje zaproponowane w **Uchwale Nr 7/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. (załącznik Nr 6 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

¹ **Pismo Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 16 stycznia 2015 r.** w odpowiedzi na rekomendację zaproponowaną w **Uchwale Nr 5/2013 PRJM** w sprawie sposobu przeprowadzania egzaminu na prawo jazdy osób niesłyszących (załącznik Nr 5 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

² **Pismo Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego z dnia 21 kwietnia 2015 r.** w odpowiedzi na rekomendacje zaproponowane w **Uchwale Nr 7/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji zmian w § 7 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. dotyczącej reklamy produktów leczniczych (załącznik Nr 6 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

Polska Rada Języka Migowego przyjęła **Uchwałą Nr 3/2014**³ dokument zatytułowany *Raport z pierwszego roku działalności Polskiej Rady Języka Migowego*, który został opublikowany przez MPiPS. Niniejszy dokument stanowi raport z pierwszej kadencji Polskiej Rady Języka Migowego.

2. Kompetencje PRJM

Kompetencje PRJM obejmują:

- ustalanie rekomendacji w celu zapewnienia osobom głuchym, słabosłyszącym i głuchoniewidomym zgodnego z prawem dostępu do komunikacji migowej,
- upowszechnianie i promowanie wiedzy o komunikacji migowej,
- sporządzanie opinii dotyczących funkcjonowania przepisów o języku migowym i innych środkach komunikowania się,
- opiniowanie projektów dokumentów rządowych w zakresie dotyczącym osób komunikujących się migowo,
- wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie osób uprawnionych, w tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOGN⁴.

3. Skład PRJM

W pierwszej kadencji w skład Rady wchodził:

3.1. Przedstawiciele zainteresowanych środowisk, organizacji, stowarzyszeń i instytucji

- **Elżbieta Gurska**, tłumacz PJM i SJM oraz tłumacz-przewodnik osób głuchoniewidomych (Gdyńskie Stowarzyszenie Osób Niesłyszących ich Rodzin i Przyjaciół „EFFETHA”, rekomendowana do PRJM przez tę organizację)
- **Joanna Hryniuk** (do 29 czerwca 2015), surdopedagog, tłumacz-przewodnik osób głuchoniewidomych, tłumacz i wykładowca języka migowego (Centrum Aktywizacji i Języka Migowego, rekomendowana do PRJM przez Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym)
- **Eunika Lech**, tłumacz PJM, SJM i SKOGN (Fundacja Pomoc Osobom Niesłyszącym „TON”, Towarzystwo Osób Niesłyszących „TON”, Fundacja „FILANTROP”, Towarzystwo Tłumaczy i Wykładowców Języka Migowego „GEST”, Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Komisja Dialogu Obywatelskiego przy Pełnomocniku Prezydenta Miasta Poznania ds. Osób Niepełnosprawnych, rekomendowana do PRJM przez wszystkie powyższe organizacje)

³ Uchwała Nr 3/2014 PRJM z dn. 27 lutego 2014 r. dotycząca „Raportu z pierwszego roku działalności Polskiej Rady Języka Migowego” (załącznik Nr 2 do protokołu z 9. posiedzenia PRJM).

⁴ Polski Język Migowy, System Językowo-Migowy i Sposoby Komunikowania się Osób Głuchoniewidomych.

- **Joanna Łacheta**, surdopedagog, wykładowca i badacz PJM (Fundacja Promocji Kultury Głuchych KOKON, Instytut Polskiego Języka Migowego, Pracownia Lingwistyki Migowej Uniwersytetu Warszawskiego, rekomendowana do PRJM przez Instytut Polskiego Języka Migowego i Pracownię Lingwistyki Migowej Uniwersytetu Warszawskiego)
- **dr Paweł Rutkowski**, językoznawca, badacz PJM (Pracownia Lingwistyki Migowej Uniwersytetu Warszawskiego, rekomendowany do PRJM przez tę jednostkę)
- **ks. Grzegorz Sokalski**, duszpasterz niesłyszących, surdopedagog, tłumacz języka migowego, wykładowca SJM, tłumacz-przewodnik osób głuchoniewidomych (Duszpasterstwo Niesłyszących w Diecezji Gliwickiej, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lublińcu, rekomendowany do PRJM przez Katolicką Misję dla Niesłyszących, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Towarzystwo Osób Niesłyszących „TON” oraz Towarzystwo Tłumaczy i Wykładowców Języka Migowego „GEST”)
- **prof. Bogdan Szczepankowski**, ekspert języka migowego (Wiceprzewodniczący Towarzystwa Pomocy Głuchoniewidomym, rekomendowany do PRJM przez Polski Związek Głuchych i Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym)
- **dr hab. Piotr Tomaszewski**, psycholingwista, badacz PJM, ekspert języka migowego (Pracownia Badań nad PJM i Komunikacją Głuchych, Katedra Psychologii Rehabilitacji i Zdrowia Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, rekomendowany do PRJM przez Polski Związek Głuchych)
- **Piotr Wojda**, ekspert i tłumacz języka migowego (Centrum Edukacji Niesłyszących i Słabosłyszących Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, rekomendowany do PRJM przez Polski Związek Głuchych)
- **Tomasz Żuk-Chrzanowski** (od 8 września 2015), CEO, lektor i tłumacz języka migowego (Prezes Zarządu Fundacji UPS!, rekomendowany do PRJM przez Fundację UPS!, Stowarzyszenie Turkus, Polski Związek Głuchych)

3.2. Przedstawiciele instytucji i organów administracji państwowej

- **Marcin Blach** (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych)
- **Bolesław Cieślik** (Ministerstwo Sprawiedliwości)
- **Małgorzata Dobkiewicz** (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) – do 8 lutego 2015 r.
- **Jarosław Duda** (Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych) – do listopada 2015 r.
- **Ewa Grzenia** (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) – od 23 lutego 2015 r.
- **Jolanta Matysiuk** (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji) – do 29 września 2014 r.

- **Krzysztof Michałkiewicz** (Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych) – od 19 listopada 2015 r.
- **Ewa Murawska-Najmiec** (Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji)
- **Elżbieta Neroj** (Ministerstwo Edukacji Narodowej)
- **Mariusz Przybyszewski** (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwo Cyfryzacji) – od 30 września 2014 r.
- **Anna Wotlińska** (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego)

4. Organizacja prac PRJM

PRJM wybrała prof. Bogdana Szczepankowskiego na przewodniczącego poprzez przyjęcie w dn. 30 stycznia 2013 r. **Uchwały Nr 2/2013⁵** Polskiej Rady Języka Migowego. Wiceprzewodniczącymi byli kolejno Jarosław Duda oraz Krzysztof Michałkiewicz, Pełnomocnicy Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych.

Obsługę organizacyjną prac PRJM zapewniało Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Ponadto PRJM opracowała Regulamin PRJM i przyjęła go w dn. 17 września 2013 r. (**Uchwała Nr 2/2013 wraz z załącznikiem do uchwały⁶**).

Ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się stwierdza, iż posiedzenia PRJM mają odbywać się co najmniej raz na pół roku. Od grudnia 2012 r. do sierpnia 2016 r. PRJM zebrała się 27 razy.

Dane dotyczące obecności na posiedzeniach zebrane są w poniższej tabeli.

Imię i nazwisko	2013 (5 posiedzeń)	2014 (8 posiedzeń)	2015 (8 posiedzeń)	2016 (5 posiedzeń)	Razem (dane dla 26 posiedzeń – bez jednego posiedzenia w 2012 r.)
Marcin Błach	4	5	7	3	19
Bolesław Cieślik	3	4	5	4	16
Ewa Grzenia	-	-	4	4	8
Jarosław Duda	2	4	1	-	7
Elżbieta Gurska	5	2	6	3	16
Joanna Hryniuk	3	3	0	-	6
Eunika Lech	4	4	4	0	12
Joanna Łacheta	4	7	7	3	21
Mariusz Przybyszewski	-	2	7	5	14
Ewa Murawska-Najmiec	4	8	5	4	21

⁵ **Uchwała Nr 2/2013 PRJM** z dn. 30 stycznia 2013 r. o wyborze Przewodniczącego Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik Nr 3 do protokołu z 2. posiedzenia PRJM).

⁶ **Uchwała Nr 2/2013 PRJM** z dn. 17 września 2013 r. (wraz z załącznikiem do uchwały – **Regulamin PRJM**) w sprawie przyjęcia Regulaminu Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik Nr 2 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

Raport z pierwszej kadencji Polskiej Rady Języka Migowego

Elżbieta Neroj	5	5	6	4	20
Paweł Rutkowski	5	7	7	5	24
Grzegorz Sokalski	5	8	8	5	26
Bogdan Szczepankowski	5	8	8	5	26
Piotr Tomaszewski	5	7	6	4	22
Piotr Wojda	4	7	7	5	23
Anna Wotlińska	2	6	4	1	13
Tomasz Żuk-Chrzanowski	-	-	2	4	6
Krzysztof Michałkiewicz	-	-	-	1	1

PRJM powołała 4 zespoły problemowe, w szczególności:

- Zespół Problemowy ds. Edukacji Dzieci Nieślyszących w dn. 17 września 2013 przez przyjęcie **Uchwały Nr 3/2013**⁷, w składzie:
 - dr hab. Piotr Tomaszewski (przewodniczący)
 - Joanna Hryniuk (do 14 stycznia 2016, **Uchwała Nr 3/2016**⁸)
 - Joanna Łacheta
 - Elżbieta Neroj
 - ks. Grzegorz Sokalski
 - Piotr Wojda
 - Tomasz Żuk-Chrzanowski (od 14 stycznia 2016, **Uchwała Nr 3/2016**⁹)
- Zespół Problemowy ds. Certyfikacji Tłumaczy i Wykładowców PJM, SJM, SKOGN w dn. 17 września 2013 przez przyjęcie **Uchwały Nr 4/2013**¹⁰, w składzie:
 - Joanna Łacheta (przewodnicząca do 1 lipca 2014)
 - Piotr Wojda (przewodniczący od 1 lipca 2014)
 - Joanna Hryniuk (do 17 czerwca 2015)
 - Eunia Lech
 - dr hab. Piotr Tomaszewski
 - ks. Grzegorz Sokalski (od 27 listopada 2014, **Uchwała Nr 6/2014**¹¹)

⁷ **Uchwała Nr 3/2013 PRJM** z dn. 17 września 2013 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. edukacji dzieci niesłyszących (załącznik Nr 3 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

⁸ **Uchwała Nr 3/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. - w sprawie zmiany uchwały nr 3/2013 z dnia 17 września 2013 r. w części dotyczącej składu zespołu problemowego (załącznik Nr 7 do protokołu z 23. posiedzenia PRJM).

⁹ jw. – **Uchwała Nr 3/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r.

¹⁰ **Uchwała Nr 4/2013 PRJM** z dn. 17 września 2013 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. certyfikacji tłumaczy i wykładowców PJM, SJM i SKOGN (załącznik Nr 4 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

¹¹ **Uchwała Nr 6/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie uzupełnienia składu zespołu problemowego ds. certyfikacji (załącznik Nr 4 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

- Zespół Problemowy ds. Promocji Języka Migowego w dn. 28 stycznia 2014 przez przyjęcie Uchwały Nr 3/2014, w składzie:
 - ks. Grzegorz Sokalski (przewodniczący)
 - Marcin Błach
 - Elżbieta Gurska
 - dr Paweł Rutkowski
- stali współpracownicy zespołu:
 - Eunika Lech
 - Ewa Murawska-Najmiec
 - Piotr Wojda
 - Anna Wotlińska
- Zespół Problemowy ds. Dostępności Służby Zdrowia dla Osób Niesłyszących w dn. 31 marca 2014 przez przyjęcie **Uchwały Nr 4/2014**¹², w składzie:
 - ks. Grzegorz Sokalski (przewodniczący)
 - Marcin Błach
 - Mariusz Przybyszewski
 - Piotr Wojda
- współpraca:
 - zaproszone osoby z Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego.

5. Działania PRJM

W pierwszej kadencji PRJM koncentrowała swą uwagę na następujących obszarach:

- status prawny PJM, SJM, SKOGN i innych środków komunikowania się,
- dostępność i certyfikacja usług tłumaczeniowych oraz innych form wspierania osób niesłyszących i głuchoniewidomych w porozumiewaniu się,
- dostęp do usług służby zdrowia,
- edukacja głuchych, słabosłyszących i głuchoniewidomych,
- promocja wiedzy o komunikacji migowej,
- pozostałe rekomendacje w sprawie nowelizacji ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się,
- sprawy bieżące.

¹² **Uchwała Nr 4/2014 PRJM** z dn. 31 marca 2014 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. dostępności służby zdrowia dla osób niesłyszących (załącznik Nr 2 do protokołu z 10. posiedzenia PRJM).

Wypracowanych zostało wiele rekomendacji kierunkowych, w szczególności dotyczących zmian w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

Ich wprowadzenie w życie jest zależne od dalszych prac rządowych i parlamentarnych, na które PRJM nie ma wpływu.

Poniżej przedstawione są najważniejsze działania PRJM w pierwszej kadencji w podziale na obszary tematyczne.

5.1. Status prawny PJM, SJM, SKOGN i innych środków komunikowania się

PRJM podejmowała dyskusje na temat statusu prawnego PJM i innych środków komunikowania się, a w szczególności:

- omówiła status prawny polskiego języka migowego (PJM) i sformułowała rekomendacje dotyczące pojęcia mniejszości językowej głuchych (**Uchwała Nr 4/2016 PRJM wraz z załącznikiem do uchwały¹³**) i języka migowego jako języka tej mniejszości (**Uchwała Nr 1/2016 wraz z załącznikiem do uchwały¹⁴**);
- przeanalizowała dotychczasowe zapisy w ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się dotyczące innych sposobów komunikowania się, m.in. SJM i SKOGN, w wyniku czego przyjęła **Uchwałę Nr 5/2015 wraz z załącznikiem do uchwały¹⁵** zawierającym:
 - dopracowaną definicję SKOGN (jako środków wspierających poruszanie się oraz środków komunikowania się osób uprawnionych, w których sposób przekazu komunikatu jest dostosowany do potrzeb wynikających z łącznego występowania dysfunkcji narządu wzroku i słuchu oraz okoliczności, w których następuje proces komunikowania się),
 - wykaz sposobów komunikowania się w ramach SKOGN;
- zaproponowała uwzględnienie fonogestów wśród sposobów porozumiewania się osób niesłyszących i sformułowała definicję „mowy uzupełnianej fonogestami” (**Uchwała Nr 1/2016 wraz z załącznikiem do uchwały¹⁶**).

¹³ **Uchwała Nr 4/2016 PRJM** z dn. 28 kwietnia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie definicji mniejszości językowej (załącznik Nr 2 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

¹⁴ **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie definicji osoby uprawnionej, osoby przybranej, podmiotu zobowiązanego, a także zawarcia ogólnej definicji tłumaczy migowych oraz tłumaczy-przewodników przysięgłych i rejestrowych, a także mowy uzupełnianej fonogestami, transliteratorów fonogestowych, mniejszości językowej głuchych i języka migowego (załącznik Nr 5 do protokołu z 23. posiedzenia PRJM).

¹⁵ **Uchwała Nr 5/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) ws. definicji SKOGN i tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych (załącznik Nr 5 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

¹⁶ jw. – **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

5.2. Dostępność i certyfikacja usług tłumaczeniowych oraz innych form wspierania osób niesłyszących i głuchoniewidomych w porozumiewaniu się

PRJM podjęła szczegółową dyskusję dotyczącą dostępności i certyfikacji usług tłumaczeniowych, jak również tłumaczeniowych z przewodnictwem, a także innych sposobów wspomagających porozumiewanie się osób głuchych i niedosłyszących oraz głuchoniewidomych.

Opracowano kierunkowe rekomendacje dotyczące:

- **usług tłumaczeniowych migowych i ich certyfikacji** (określające zasady uzyskiwania i uznawania kwalifikacji tłumacza migowego, wpisu do rejestru, funkcjonowania przepisów przejściowych, a także etyki pracy i odpowiedzialności zawodowej tłumacza), a w szczególności:
 - utworzenia zawodu tłumacza migowego przysięgłego (**Uchwała Nr 3/2015 wraz z załącznikiem¹⁷**),
 - funkcjonowania w obrocie prawnym tłumaczy migowych, tzw. rejestrowych, wpisanych do rejestru Wojewody (**Uchwała Nr 4/2015 wraz z załącznikiem do uchwały¹⁸**),
 - definicji tłumacza migowego (**Uchwała Nr 3/2015¹⁹ i Uchwała Nr 4/2015²⁰**), a także definicji tłumacza migowego: przysięgłego i rejestrowego (**Uchwała Nr 1/2016²¹**),
- **usług tłumaczeniowych z przewodnictwem i ich certyfikacji**, dotyczących osób głuchoniewidomych (określające zasady uzyskiwania i uznawania kwalifikacji tłumacza-przewodnika osoby głuchoniewidomej, wpisu do rejestru, funkcjonowania przepisów przejściowych, a także etyki pracy i odpowiedzialności zawodowej tłumacza-przewodnika), a w szczególności:
 - utworzenia zawodu tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych przysięgłych (**Uchwała Nr 7/2015 wraz z załącznikiem do uchwały²²**),
 - funkcjonowania w obrocie prawnym tłumaczy-przewodników osób głuchoniewidomych w zakresie SKOGN, tzw. rejestrowych, wpisanych

¹⁷ **Uchwała Nr 3/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie rekomendacji dotyczącej stworzenia zawodu „tłumacza migowego przysięgłego” (załącznik Nr 3 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

¹⁸ **Uchwała Nr 4/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie rekomendacji dotyczącej funkcjonowania w obrocie prawnych „tłumaczy migowych” (załącznik Nr 4 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

¹⁹ jw. – **Uchwała Nr 3/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały)

²⁰ jw. – **Uchwała Nr 4/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

²¹ jw. – **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

²² **Uchwała Nr 7/2015 PRJM** z dn. 3 grudnia 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie rekomendacji dotyczącej utworzenia zawodu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN (załącznik Nr 3 do protokołu z 22. posiedzenia PRJM).

- do rejestru Wojewody (**Uchwała Nr 6/2015 wraz z załącznikiem do uchwały²³**),
- definicji tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych: przysięgłego i rejestrowego (**Uchwała Nr 1/2016²⁴; Uchwała Nr 5/2015 wraz z załącznikiem do uchwały²⁵**),
 - **wsparcia osób niesłyszących w porozumiewaniu się przy użyciu fonogestów** (określające zasady uzyskiwania i uznawania kwalifikacji transliteratora fonogestowego, wpisu do rejestru, funkcjonowania przepisów przejściowych, a także etyki pracy i odpowiedzialności zawodowej transliteratora fonogestowego), a w szczególności:
 - określenia zasad funkcjonowania w obrocie prawnym transliteratorów fonogestowych (**Uchwała Nr 10/2016 wraz z załącznikiem do uchwały²⁶**),
 - definicji „transliteratora fonogestowego” (**Uchwała Nr 1/2016²⁷**),
 - dookreślenia ogólnych kryteriów formalnych, jakie powinna spełnić osoba przybrana jako tłumacz PJM lub/i SJM oraz SKOGN (**Uchwała Nr 2/2016 wraz z załącznikiem do uchwały²⁸**), a w szczególności:
 - wprowadzenia szczegółowych zasad dotyczących osób przybranych w odniesieniu do rejestru tłumaczy migowych (wraz z zasadami wynagradzania),
 - doprecyzowania definicji osoby przybranej,
 - dookreślenia **uprawnień osób uprawnionych** poprzez:
 - doprecyzowanie definicji „osoby uprawnionej” jako osoby z uszkodzonym narządem słuchu lub występującymi jednocześnie uszkodzeniami narządu słuchu i wzroku mającymi wpływ na zdolność tej osoby do komunikowania się (**Uchwała Nr 1/2016²⁹**),

²³ **Uchwała Nr 6/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) sprawie rekomendacji dotyczących funkcjonowania w obrocie prawnym „tłumaczy-przewodników osób głuchoniewidomych (OGN) w zakresie SKOGN” (załącznik Nr 6 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

²⁴ jw. – **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

²⁵ **Uchwała Nr 5/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie rekomendacji w zakresie definicji „SKOGN” i „tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych (OGN)” (załącznik Nr 5 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

²⁶ **Uchwała Nr 10/2016 PRJM** z dn. 23 czerwca 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „transliteratorów fonogestowych” (załącznik Nr 4 do protokołu z 26. posiedzenia PRJM).

²⁷ jw. – **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

²⁸ **Uchwała Nr 2/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „osoby przybranej” w aspekcie osoby wspomagającej komunikację w języku migowym. (załącznik Nr 6 do protokołu z 23. posiedzenia PRJM).

²⁹ jw. – **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

- zagwarantowanie osobie uprawnionej prawa do swobodnego korzystania z wybranej przez siebie formy komunikowania się, o czym mówi art. 4 pkt 1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się (**Uchwała Nr 2/2016³⁰**),
- dookreślenia obowiązków **podmiotu zobowiązanego** wobec osoby przybranej i uprawnionej, a ponadto doprecyzowania definicji podmiotu zobowiązanego (**Uchwała Nr 2/2016³¹**),
- zapewnienia tłumacza osobom niesłyszącym i głuchoniewidomym podejmującym studia wyższe i naukę w szkołach pomaturalnych (**Uchwała Nr 2/2013³²**),
- wprowadzenia zmian w zakresie sposobu przeprowadzania egzaminu na prawo jazdy w wypadku osób głuchych i słabosłyszących (**Uchwała Nr 5/2013³³**).

5.3. Dostęp do usług służby zdrowia

PRJM rekomendowała zmianę § 7 *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych (Dz.U. Nr 210, poz. 1327)* dotyczącą reklamy i ulotek załączanych do leków – obecnie niezrozumiałych dla wielu osób niesłyszących (**Uchwała Nr 7/2014 wraz z załącznikiem do uchwały³⁴**).

PRJM rekomendowała również utworzenie powszechnego systemu tłumaczenia języka migowego (PTJM) online, finansowanego ze środków publicznych (**Uchwała Nr 8/2014 wraz z załącznikiem³⁵**), który służyłby przede wszystkim rozwiązaniu priorytetowego problemu związanego z trudnościami w porozumiewaniu się w ramach służby zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii powiadamiania ratunkowego. Założenia i funkcjonalne walory tego systemu uzasadniają jego jak najszersze zastosowanie również w ramach wsparcia osób uprawnionych w kontaktach z podmiotami zobowiązanymi spoza służby zdrowia.

³⁰ jw. – **Uchwała Nr 2/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

³¹ jw. – **Uchwała Nr 2/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały).

³² **Uchwała Nr 2/2013 PRJM** z dn. 6 czerwca 2013 r. w sprawie zapewnienia tłumacza osobom niesłyszącym i głuchoniewidomym podejmującym studia wyższe i naukę w szkołach pomaturalnych (załącznik Nr 3 do protokołu z 4. posiedzenia PRJM).

³³ **Uchwała Nr 5/2013 PRJM** w sprawie sposobu przeprowadzania egzaminu na prawo jazdy osób niesłyszących (załącznik Nr 5 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

³⁴ **Uchwała Nr 7/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie rekomendacji zmian w § 7 *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych* (załącznik Nr 6 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

³⁵ **Uchwała Nr 8/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie rekomendacji utworzenia systemu tłumaczy on-line (załącznik Nr 7 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

5.4. Edukacja

PRJM podjęła dyskusję o problemach związanych ze stanem edukacji głuchych i niedosłyszących w Polsce. W szczególności zarekomendowała (**Uchwała Nr 11/2016**³⁶):

- zapewnienie prawa do edukacji z wykorzystywaniem języka migowego i innych środków komunikowania się (polski język migowy – PJM, system językowo-migowy – SJM, sposoby komunikowania się osób głuchoniewidomych – SKOGN, fonogesty), na każdym poziomie kształcenia i z zachowaniem powszechnie obowiązującej podstawy programowej,
- zapewnienie prawa do edukacji dwujęzycznej, w której polski język migowy (PJM) stanowi pierwszy albo drugi język (nauczany równolegle z językiem polskim),
- zapewnienie rodzicom prawa do rzetelnej i obiektywnej informacji na temat edukacji osób uprawnionych,
- wprowadzenie do podstawy programowej nauczania języka migowego jako odrębnego przedmiotu.

W sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania PRJM zarekomendowała (**Uchwała Nr 12/2016**³⁷):

- wspieranie powstawania i rozwijania kierunków studiów umożliwiających kształcenie w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się osób uprawnionych,
- uwzględnienie w standardach kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela surdopedagoga kompetencji w zakresie posługiwania się polskim językiem migowym i innymi środkami komunikowania się z uczniami uprawnionymi.

5.5. Promocja wiedzy o komunikacji migowej

PRJM opracowała i przyjęła regulaminy przyznawania:

- nagród PRJM,
- honorowego patronatu PRJM,
- wyróżnień PRJM,

stanowiące załączniki do **Uchwały Nr 5/2014**³⁸.

³⁶ **Uchwała Nr 11/2016 PRJM** z dn. 31 sierpnia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie edukacji osób głuchych i niedosłyszących (załącznik do protokołu z 27. posiedzenia PRJM).

³⁷ **Uchwała Nr 12/2016 PRJM** z dn. 31 sierpnia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się (załącznik do protokołu z 27. posiedzenia PRJM).

³⁸ **Uchwała Nr 5/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. (wraz z załącznikami do uchwały) w sprawie przyjęcia projektów regulaminów przyznawania nagród, honorowego patronatu i wyróżnień Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik Nr 2 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

W ramach działań PRJM powstał **plakat informacyjny dotyczący języka migowego**. Zawartość merytoryczna plakatu została opracowana przez członków PRJM, zaś autorką oprawy graficznej jest Edyta Ołdak. Plakat może być dystrybuowany i służyć jako źródło podstawowych informacji o głuchych i języku migowym.

5.6. Pozostałe rekomendacje w sprawie nowelizacji ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się

PRJM zarekomendowała pakiet zmian do ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się. Dotyczą one propozycji przyjętych:

- **Uchwałą Nr 1/2015 wraz z załącznikiem do uchwały³⁹** w sprawie zapewnienia obsługi osób uprawnionych w kontaktach z:
 - jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego,
 - podmiotami leczniczymi finansowanymi ze środków publicznych,
 - jednostkami Policji,
 - jednostkami Państwowej Straży Pożarnej,
 - jednostkami straży gminnych;
- **Uchwałą Nr 2/2015 wraz z załącznikiem do uchwały⁴⁰** w sprawie określenia niezbędnych kompetencji Przewodniczącego PRJM, jak i wprowadzenia funkcji drugiego Wiceprzewodniczącego; określono, że przewodniczącym PRJM powinna być osoba uprawniona, posiadająca wykształcenie lub doświadczenie w przynajmniej dwóch z następujących dziedzin: PJM, SJM, SKOGN;
- **Uchwałą Nr 5/2016 wraz z załącznikiem do uchwały⁴¹** w sprawie zagwarantowania osobom uprawnionym równego i niewymagającego ponoszenia dodatkowych kosztów dostępu do informacji, zwłaszcza informacji udostępnianych ogółowi obywateli przez podmioty zobowiązane i informacji o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa, życia i zdrowia;
- **Uchwałą Nr 6/2016 wraz z załącznikiem do uchwały⁴²** w sprawie uznania PJM, SJM i SKOGN nie tylko za środki wspierające komunikowanie się, ale także za kanały pozyskiwania i udostępniania informacji;

³⁹ **Uchwała Nr 1/2015 PRJM** z dnia 5 marca 2015 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie zapewnienia obsługi osób uprawnionych w kontaktach z podmiotami zobowiązanymi (załącznik Nr 3 do protokołu z 17. posiedzenia PRJM).

⁴⁰ **Uchwała Nr 2/2015 PRJM** z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie określenia niezbędnych kompetencji Przewodniczącego PRJM do objęcia tej funkcji, jak i wprowadzenia funkcji drugiego Wiceprzewodniczącego (załącznik Nr 4 do protokołu z 17. posiedzenia PRJM).

⁴¹ **Uchwała Nr 5/2016 PRJM** z dnia 28 kwietnia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie zagwarantowania osobom uprawnionym równego i bezkosztowego dostępu do informacji (załącznik Nr 3 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

⁴² **Uchwała Nr 6/2016 PRJM** z dnia 28 kwietnia 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie uznania PJM, SJM i SKOGN również za kanały pozyskiwania i udostępniania informacji (załącznik Nr 4 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

- **Uchwałą Nr 7/2016⁴³ wraz z załącznikiem do uchwały** w sprawie uwzględnienia w katalogu środków wspierających komunikowanie się stacjonarnych i przenośnych urządzeń wspomagających słyszenie, przeznaczonych do użytku publicznego, takich jak pętle indukcyjne czy systemy FM;
- **Uchwałą Nr 9/2016⁴⁴ wraz z załącznikiem do uchwały** w sprawie zapewnienia ułatwień komunikacyjnych w kontaktach osób uprawnionych z aktualnymi lub potencjalnymi pracodawcami.

5.7. Sprawy bieżące

PRJM podejmowała także interwencje w sprawach bieżących, które uznawała za szczególnie istotne z punktu widzenia praw osób głuchych, słabosłyszących i głuchoniewidomych, a w szczególności:

- odniosła się do przypadków odmowy zapewnienia obsługi tłumaczeniowej w ośrodkach pomocy społecznej i poprosiła o interpretację radcy prawnego Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w sprawie obowiązującego prawa w zakresie zapewniania usług tłumaczy języka migowego przez miejskie ośrodki pomocy społecznej (**Interpretacja – załącznik Nr 3 do protokołu z 4. posiedzenia PRJM** w dn. 6 czerwca 2013 r.);
- odniosła się do pisma Rzecznika Praw Obywatelskich, w którym język migowy został potraktowany jako język „niewerbalny”, co uznała za błąd merytoryczny, ponieważ język migowy jest językiem werbalnym (**nota w protokole z 24. posiedzenia PRJM** w dn. 31 marca 2016 r.);
- przyjęła stanowisko w sprawie propozycji zwiększenia kwot udogodnień dla osób niepełnosprawnych w programach telewizyjnych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji w wersji z dnia 4 lutego 2015 r. (odpowiedź na konsultacje publiczne ogłoszone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 6 lutego 2015 r.) – **załącznik Nr 2 do protokołu z 17. posiedzenia PRJM⁴⁵**;
- przyjęła stanowisko popierające projekt stanowiska rekomendacyjnego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w sprawie jakości i sposobu realizacji napisów dla niesłyszących w utworach audiowizualnych (Projekt KRRiT

⁴³ **Uchwała Nr 7/2016 PRJM** z dnia 28 kwietnia 2016 r. (wraz z **załącznikiem** do uchwały) w sprawie zwiększenia katalogu środków wspierających komunikowanie się (załącznik Nr 5 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

⁴⁴ **Uchwała Nr 9/2016 PRJM** z dnia 23 czerwca 2016 r. (wraz z **załącznikiem**) w sprawie zapewnienia ułatwień komunikacyjnych w kontaktach osób uprawnionych z aktualnymi lub potencjalnymi pracodawcami (załącznik Nr 3 do protokołu z 26. posiedzenia PRJM).

⁴⁵ **Stanowisko PRJM** w sprawie propozycji zwiększenia kwot udogodnień dla osób niepełnosprawnych w programach telewizyjnych - **Załącznik Nr 2** do protokołu z 17. posiedzenia PRJM w dniu 5 marca 2015 r.

stanowi załącznik Nr 4 do protokołu z 22. posiedzenia PRJM⁴⁶) – **nota w protokole z 22. posiedzenia PRJM;**

- przyjęła stanowisko w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych (**Uchwała Nr 8/2016 wraz z załącznikiem do uchwały⁴⁷**).

6. Inne zagadnienia dotyczące osób uprawnionych podejmowane podczas posiedzeń PRJM

PRJM podjęła również wiele innych dyskusji, w których zmierzała do wypracowania kolejnych rekomendacji zmian w zakresie przepisów prawa. Ponieważ po 31 sierpnia 2016 r. nie zwołano żadnych posiedzeń PRJM, podjęta tematyka oraz wynikające z niej postulowane rekomendacje uzyskały jedynie kształt roboczy. Dyskutowane zagadnienia obejmowały m.in. następujące obszary:

- komunikowanie się osób uprawnionych i podmiotów zobowiązanych:
 - zagwarantowania dostępu do rzetelnej i obiektywnej informacji o wszystkich metodach komunikowania się i rehabilitacji osób z wadą słuchu lub z występującymi jednocześnie wadami słuchu i wzroku,
 - zagwarantowanie osobie uprawnionej prawa do wyboru więcej niż jednej formy komunikowania się oraz prawa do korzystania z najodpowiedniejszych dla siebie form komunikowania się na wszystkich etapach życia i we wszystkich kontaktach z podmiotami zobowiązanymi,
 - zagwarantowanie nienaruszalności innych praw obywatelskich ze względu na wybór form komunikowania się (dotyczy to zwłaszcza praw do opieki nad dziećmi, ograniczenia zdolności do podejmowania czynności prawnych, ubezwłasnowolnienia),
 - doprecyzowanie, iż forma dostępna dla osoby uprawnionej to PJM, SJM lub SKOGN,
 - zobligowanie podmiotów zobowiązanych do upowszechniania informacji o usługach pozwalających na komunikowanie się w formach dostępnych dla osób uprawnionych, zwłaszcza PJM i SJM, oraz w miejscach dostępnych dla osób uprawnionych, w tym osób głuchoniewidomych; informacja o usługach pozwalających na komunikowanie się powinna być oznaczona w sposób umożliwiający identyfikację opartą na znaku graficznym i dotarcie do informacji użytecznych dla osób uprawnionych bez konieczności znajomości języka polskiego,

⁴⁶ Projekt KRRiT w sprawie jakości i sposobu realizacji napisów dla niesłyszących w utworach audiowizualnych – Załącznik Nr 4 do protokołu z 22. posiedzenia PRJM w dniu 3 grudnia 2015 r.

⁴⁷ Uchwała Nr 8/2016 PRJM z dn. 23 czerwca 2016 r. (wraz z załącznikiem do uchwały) w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych (załącznik Nr 2 do protokołu z 26. posiedzenia PRJM).

- opracowanie definicji poszczególnych grup osób uprawnionych, tzn. osób głuchych, Głuchych, słabosłyszących i głuchoniewidomych,
- usługi tłumaczeniowe i wsparcie w porozumiewaniu się osób uprawnionych:
 - zagwarantowanie osobom uprawnionym prawa do uczestniczenia w procesie wyboru tłumacza lub tłumacza-przewodnika przez wskazanie preferowanego tłumacza lub tłumacza-przewodnika lub wykluczenie konkretnych tłumaczy lub tłumaczy-przewodników,
 - ograniczenie możliwości realizacji świadczenia przez pracowników podmiotów zobowiązanych, którzy deklarują umiejętność posługiwania się PJM, SJM lub SKOĞN, do osób posiadających kwalifikacje tłumacza PJM, SJM lub tłumacza-przewodnika,
 - umożliwienie w jednostkach systemu oświaty realizacji świadczenia przez pracowników dydaktycznych lub zatrudnionych przez jednostkę tłumaczy PJM, SJM lub SKOĞN,
 - zapewnienie obsługi osób uprawnionych w kontaktach z podmiotami systemu oświaty w sytuacji, gdy osoba uprawniona nie jest uczniem tegoż podmiotu, ale np. rodzicem lub opiekunem prawnym ucznia,
 - zapewnienie ułatwień komunikacyjnych w kontaktach osób uprawnionych z sądami, prokuraturami, adwokatami, notariuszami, radcami prawnymi i komornikami,
 - wprowadzenie dwujęzycznej legitymacji osób niepełnosprawnych (język polski i język angielski) w związku z zasadnością okazywania jej w niektórych sytuacjach poza granicami kraju,
 - zagadnienie klauzuli sumienia i merytorycznej odpowiedzialności prawnej tłumacza języka migowego,
- problemy dotyczące służby zdrowia, również w aspekcie tłumaczeń i wsparcia w porozumiewaniu się:
 - wprowadzenie katalogu bądź definicji sytuacji nagłych, w których nie obowiązuje zgłoszenie chęci skorzystania ze świadczenia z trzydniowym wyprzedzeniem,
 - zapewnienie usług tłumaczy języka migowego w sytuacji nagłej i zwyczajnej,
 - zniesienie obowiązku zgłoszenia chęci skorzystania ze świadczenia z trzydniowym wyprzedzeniem w sytuacji, gdy świadczenie zostanie zrealizowane za pośrednictwem rekomendowanego przez PRJM systemu PTJM,
 - zapewnienie obsługi osób uprawnionych w kontaktach z jednostkami ochotniczymi działającymi w obszarach ratownictwa, takimi jak WOPR, czy TOPR,

- świadczenia realizowane przez podmioty zobowiązane wobec osób uprawnionych:
 - uwzględnianie specyfiki obsługi w opisie zasad obsługi osób uprawnionych przez różne podmioty zobowiązane,
 - zniesienie wymogu posiadania orzeczenia o niepełnosprawności, a tym samym zapewnienie świadczeń wszystkim osobom uprawnionym,
 - doprecyzowanie przepisów w zakresie bezpłatnego udostępnienia dokumentów osobom uprawnionym celem załatwienia sprawy,
 - uwzględnienie w zapisach ustawy i definicjach opiekunów prawnych, którzy są odpowiedzialni za opiekę nad dziećmi głuchymi, słabosłyszącymi i głuchoniewidomymi,
 - ograniczenie prawa do dofinansowania kosztów szkolenia do osób uprawnionych, członków ich rodzin i osób mających z nimi stały, bezpośredni kontakt z zastrzeżeniem, że powinny być to osoby wskazane przez osoby uprawnione,
- sprawy dotyczące organizacji PRJM:
 - zabezpieczenie budżetu PRJM przez właściwego ministra,
 - członkostwo w PRJM przedstawiciela ministerstwa właściwego do spraw służby zdrowia.

Wykaz załączników do raportu z pierwszej kadencji Polskiej Rady Języka Migowego

• Organizacja prac PRJM (uchwały wraz z załącznikami do uchwał)

Załącznik nr 1. **Uchwała Nr 2/2013 PRJM** z dn. 30 stycznia 2013 r. o wyborze Przewodniczącego Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik Nr 3 do protokołu z 2. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 2. **Uchwała Nr 2/2013 PRJM** z dn. 17 września 2013 r. (wraz z **załącznikiem** do uchwały) w sprawie przyjęcia Regulaminu Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik Nr 2 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 3. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 2/2013 PRJM z dn. 17 września 2013 r. – Regulamin Polskiej Rady Języka Migowego.

Załącznik nr 4. **Uchwała Nr 3/2013 PRJM** z dn. 17 września 2013 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. edukacji dzieci niesłyszących (załącznik Nr 3 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 5. **Uchwała Nr 4/2013 PRJM** z dn. 17 września 2013 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. certyfikacji tłumaczy i wykładowców PJM, SJM i SKOGN (załącznik Nr 4 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 6. **Uchwała Nr 3/2014 PRJM** z dn. 27 lutego 2014 r. dotycząca *Raportu z pierwszego roku działalności Polskiej Rady Języka Migowego* (załącznik Nr 2 do protokołu z 9. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 7. **Uchwała Nr 3/2014 PRJM** z dn. 28 stycznia 2014 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. promocji języka migowego (załącznik Nr 3 do protokołu z 7. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 8. **Uchwała Nr 4/2014 PRJM** z dn. 31 marca 2014 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. dostępności służby zdrowia dla osób niesłyszących (załącznik Nr 2 do protokołu z 10. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 9. **Uchwała Nr 3/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr 3/2013 z dnia 17 września 2013 r. w części dotyczącej składu zespołu problemowego (załącznik Nr 7 do protokołu z 23. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 10. **Uchwała Nr 6/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie uzupełnienia składu zespołu problemowego ds. certyfikacji (załącznik Nr 4 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

• **Stanowiska w sprawie zmian legislacyjnych (uchwały wraz z załącznikami do uchwał)**

Załącznik nr 11. **Uchwała Nr 2/2013 PRJM** z dn. 6 czerwca 2013 r. w sprawie zapewnienia tłumacza osobom niesłyszącym i głuchoniewidomym podejmującym studia wyższe i naukę w szkołach pomaturalnych (załącznik Nr 3 do protokołu z 4. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 12. **Uchwała Nr 5/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie przyjęcia projektów regulaminów przyznawania nagród, honorowego patronatu i wyróżnień Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik Nr 2 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 13. **ZAŁĄCZNIKI** do Uchwały Nr 5/2014 PRJM z dn. 27 listopada 2014 r. - 3 regulaminy: przyznawania honorowego patronatu, przyznawania nagrody i wyróżnień Polskiej Rady Języka Migowego, z których każdy stanowi osobny załącznik do uchwały.

Załącznik nr 14. **Uchwała Nr 8/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji utworzenia systemu tłumaczy on-line (załącznik Nr 7 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 15. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 8/2014 PRJM z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji utworzenia systemu on-line.

Załącznik nr 16. **Uchwała Nr 7/2014 PRJM** z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji zmian w § 7 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych (załącznik Nr 6 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 17. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 7/2014 PRJM z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji w sprawie reklamy produktów leczniczych.

Załącznik nr 18. **Uchwała Nr 1/2015 PRJM** z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie zapewnienia obsługi osób uprawnionych w kontaktach z podmiotami zobowiązanymi (załącznik Nr 3 do protokołu z 17. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 19. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 1/2015 PRJM z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie zapewnienia obsługi osób uprawnionych w kontaktach z podmiotami zobowiązanymi.

Załącznik nr 20. **Uchwała Nr 2/2015 PRJM** z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie określenia niezbędnych kompetencji Przewodniczącego PRJM do objęcia tej funkcji, jak i wprowadzenia funkcji drugiego Wiceprzewodniczącego (załącznik Nr 4 do protokołu z 17. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 21. **Uchwała Nr 3/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej stworzenia zawodu „tłumacza migowego przysięgłego” (załącznik Nr 3 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 22. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 3/2015 PRJM z dnia 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej stworzenia zawodu „tłumacza migowego przysięgłego”.

Załącznik nr 23. **Uchwała Nr 4/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej funkcjonowania w obrocie prawnych „tłumaczy migowych” (załącznik Nr 4 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 24. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 4/2015 PRJM z dnia 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej funkcjonowania w obrocie prawnych „tłumaczy migowych”.

Załącznik nr 25. **Uchwała Nr 5/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji w zakresie definicji SKOGN i tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych (OGN) (załącznik Nr 5 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 26. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 5/2015 PRJM z dnia 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji w zakresie definicji SKOGN i tłumacza-przewodnika osób głuchoniewidomych (OGN).

Załącznik nr 27. **Uchwała Nr 6/2015 PRJM** z dn. 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczących funkcjonowania w obrocie prawnym „tłumaczy-przewodników osób głuchoniewidomych (OGN) w zakresie SKOGN” (załącznik Nr 6 do protokołu z 21. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 28. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 6/2015 PRJM z dnia 15 października 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczących funkcjonowania w obrocie prawnym „tłumaczy-przewodników osób głuchoniewidomych (OGN) w zakresie SKOGN”.

Załącznik nr 29. **Uchwała Nr 7/2015 PRJM** z dn. 3 grudnia 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej utworzenia zawodu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN (załącznik Nr 3 do protokołu z 22. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 30. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 7/2015 PRJM z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej utworzenia zawodu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN.

Załącznik nr 31. **Uchwała Nr 1/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. w sprawie definicji osoby uprawnionej, osoby przybranej, podmiotu zobowiązanego, a także zawarcia ogólnej definicji tłumaczy migowych oraz tłumaczy-przewodników przysięgłych i rejestrowych, a także mowy uzupełnianej fonogestami, transliteratorów fonogestowych, mniejszości językowej głuchych i języka migowego (załącznik Nr 5 do protokołu z 23. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 32. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 1/2016 PRJM z dnia 14 stycznia 2016 r. w sprawie definicji.

Załącznik nr 33. **Uchwała Nr 2/2016 PRJM** z dn. 14 stycznia 2016 r. w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „osoby przybranej” w aspekcie osoby wspomagającej komunikację w języku migowym. (załącznik Nr 6 do protokołu z 23. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 34. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 2/2016 PRJM z dnia 14 stycznia 2016 r. w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „osoby przybranej” w aspekcie osoby wspomagającej komunikację w języku migowym.

Załącznik nr 35. **Uchwała Nr 4/2016 PRJM** z dn. 28 kwietnia 2016 r. w sprawie definicji mniejszości językowej (załącznik Nr 2 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 36. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 4/2016 PRJM z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie definicji mniejszości językowej.

Załącznik nr 37. **Uchwała Nr 5/2016 PRJM** z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie zagwarantowania osobom uprawnionym równego i niewymagającego ponoszenia dodatkowych kosztów dostępu do informacji, zwłaszcza informacji udostępnianych ogółowi obywateli przez podmioty zobowiązane i informacji o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa, życia i zdrowia (załącznik Nr 3 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 38. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 5/2016 PRJM z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych dotyczących zagwarantowania osobom uprawnionym równego i niewymagającego ponoszenia dodatkowych kosztów dostępu do informacji

Załącznik nr 39. **Uchwała Nr 6/2016 PRJM** z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie uznania PRJM, SJM i SKOGR nie tylko za środki wspierające komunikowanie się, ale także za kanały pozyskiwania i udostępniania informacji (załącznik Nr 4 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 40. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 6/2016 PRJM z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych dotyczących pozyskiwania i udostępniania informacji za pomocą środków i usług wspierających komunikowanie się.

Załącznik nr 41. **Uchwała Nr 7/2016 PRJM** z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie uwzględnienia w katalogu środków wspierających komunikowanie się stacjonarnych i przenośnych urządzeń wspomagających słyszenie, przeznaczonych do użytku publicznego, takich jak pętle indukcyjne czy systemy FM (załącznik Nr 5 do protokołu z 25. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 42. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 7/2016 PRJM z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych dotyczących zwiększenia katalogu środków wspierających komunikowanie się.

Załącznik nr 43. **Uchwała Nr 9/2016 PRJM** z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie zapewnienia ułatwień komunikacyjnych w kontaktach osób uprawnionych z aktualnymi lub potencjalnymi pracodawcami (załącznik Nr 3 do protokołu z 26. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 44. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 8/2016 PRJM z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych dotyczących pomocy w komunikowaniu się osobom uprawnionym z aktualnymi lub potencjalnymi pracodawcami.

Załącznik nr 45. **Uchwała Nr 10/2016 PRJM** z dn. 23 czerwca 2016 r. w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „transliteratorów fonogestowych” (załącznik Nr 4 do protokołu z 26. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 46. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 10/2016 PRJM z dn. 23 czerwca 2016 r. zawiera treść rekomendacji zmian legislacyjnych w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „transliteratorów fonogestowych”.

Załącznik nr 47. **Uchwała Nr 11/2016 PRJM** z dn. 31 sierpnia 2016 r. w sprawie edukacji osób głuchych i niedosłyszących (załącznik do protokołu z 27. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 48. **ZAŁĄCZNIK** do Uchwały Nr 11/2016 PRJM z dn. 31 sierpnia 2016 r. zawiera treść rekomendacji zmian legislacyjnych w sprawie edukacji osób głuchych i niedosłyszących.

Załącznik nr 49. **Uchwała Nr 12/2016 PRJM** z dn. 31 sierpnia 2016 r. w sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się (załącznik do protokołu z 27. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 50. **ZAŁĄCZNIK do Uchwały Nr 12/2016 PRJM** z dn. 31 sierpnia 2016 r. zawiera treść rekomendacji zmian legislacyjnych w sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się.

- **Inne uchwały i załączniki**

Załącznik nr 51. **Interpretacja** w sprawie obowiązującego prawa w zakresie zapewniania tłumaczy języka migowego przez miejskie ośrodki pomocy społecznej (załącznik nr 3 do protokołu z 4. posiedzenia PRJM w dn. 6 czerwca 2013 r.).

Załącznik nr 52. **Stanowisko PRJM** w sprawie propozycji zwiększenia kwot udogodnień dla osób niepełnosprawnych w programach telewizyjnych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji w wersji z dnia 4 lutego 2015 roku (odpowiedź na konsultacje publiczne ogłoszone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 6 lutego 2015 roku) – załącznik nr 2 do protokołu z 17. posiedzenia PRJM w dniu 5 marca 2015 r. stanowiący treść stanowiska PRJM.

Załącznik nr 53. **Uchwała Nr 8/2016 PRJM** z dn. 23 czerwca 2016 r. w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych (załącznik Nr 2 do protokołu z 26. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 54. **ZAŁĄCZNIK do Uchwały Nr 8/2016 PRJM** z dn. 23 czerwca 2016 zawierający treść stanowiska PRJM w sprawie.

- **Odpowiedzi udzielone PRJM**

Załącznik nr 55. **Pismo Ministra Infrastruktury i Rozwoju** z dnia 16 stycznia 2015 r. w odpowiedzi na rekomendację zaproponowaną w Uchwale Nr 5/2013 PRJM w sprawie sposobu przeprowadzania egzaminu na prawo jazdy osób niesłyszących (załącznik Nr 5 do protokołu z 5. posiedzenia PRJM).

Załącznik nr 56. **Pismo Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego** z dnia 21 kwietnia 2015 r. w odpowiedzi na rekomendacje zaproponowane w Uchwale Nr 7/2014 PRJM z dn. 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji zmian w § 7 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. dotyczącej reklamy produktów leczniczych (załącznik Nr 6 do protokołu z 14. posiedzenia PRJM).

Raport sporządził:

dr Paweł Rutkowski

Przewodniczący Zespołów Problemowych

ds. Promocji Języka Migowego

oraz

ds. Dostępności Służby Zdrowia dla Osób Niesłyszących

ks. Grzegorz Sokalski

Przewodniczący Zespołu Problemowego

ds. Certyfikacji Tłumaczy i Wykładowców

Piotr Wojda

Przewodniczący Zespołu Problemowego

ds. Edukacji Dzieci Niesłyszących

dr. hab. Piotr Tomaszewski

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

prof. dr hab. Bogdan Szczepankowski

Warszawa, 31 sierpnia 2016 r.

Uchwała Nr 2/2013

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 30 stycznia 2013 r.

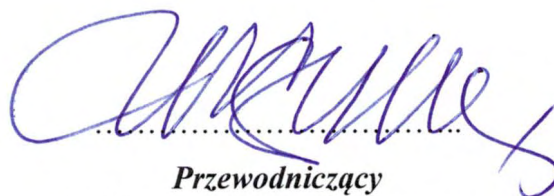
Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego wybiera prof. Bogdana Szczepankowskiego na Przewodniczącego.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 2/2013

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 17 września 2013 r.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego przyjęła Regulamin Polskiej Rady Języka Migowego, którego treść zawiera dokument stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

REGULAMIN POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO

(Wersja 3.1)

§ 1

Polska Rada Języka Polskiego, zwana dalej „Radą”, jest organem doradczym ministra do spraw zabezpieczenia społecznego działającym na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz.U. Nr 209, poz. 1243, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. *w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego* (Dz. Urz. MPiPS z dnia 30 marca 2012 r. poz. 4).

§ 2

Rada posługuje się znakiem graficznym – logo, którego wzór określa uchwała Rady.

§ 3

1. Rada zajmuje się sprawami dotyczącymi używania i rozwoju komunikacji stosowanej przez osoby niesłyszące i głuchoniewidome tj. polskiego języka migowego (PJM), systemu językowo-migowego (SJM) oraz środków porozumiewania się osób głuchoniewidomych (SKOGN).
2. Do zadań Rady należy w szczególności:
 - 1) ustalanie rekomendacji w celu prawidłowego stosowania komunikacji migowej;
 - 2) upowszechnianie i promowanie wiedzy o języku migowym przez wspieranie inicjatyw promujących rozwiązania na rzecz osób uprawnionych i upowszechniających rozwiązania wspierające komunikowanie się;
 - 3) stałe monitorowanie funkcjonowania przepisów ustawy oraz przepisów wykonawczych do ustawy;
 - 4) opiniowanie dokumentów rządowych w zakresie objętym ustawą;
 - 5) współdziałanie z organami administracji rządowej, w szczególności z ministrem właściwym do spraw sprawiedliwości, nauki i szkolnictwa wyższego, oświaty i wychowania, spraw wewnętrznych, administracji i cyfryzacji, kultury i dziedzictwa narodowego oraz Krajową Radą Radiofonii i Telewizji w sprawach związanych z komunikowaniem się i dostępem do informacji osób uprawnionych;
 - 6) wskazywanie propozycji rozwiązań wpływających na funkcjonowanie społeczne osób uprawnionych, tym związanych ze stosowaniem PJM, SJM i SKOGN.

§ 4

1. Rada składa się z 17 członków, w tym Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych jako wiceprzewodniczącego Rady, 9 członków zgłoszonych przez zainteresowane środowiska, organizacje, stowarzyszenia lub instytucje,

5 przedstawicieli ministrów właściwych do spraw: oświaty i wychowania, nauki i szkolnictwa wyższego, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, spraw wewnętrznych, informatyzacji oraz przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

2. Członkiem Rady którego kandydatura została zgłoszona przez zainteresowane środowiska, organizacje, stowarzyszenia lub instytucje może zostać osoba znająca PJM, SJM lub SKOGN lub zajmująca się zawodowo tą problematyką.

§ 5

Kadencja Rady trwa 4 lata.

§ 6

1. Pracami Rady kieruje jej Przewodniczący wybrany przez Radę spośród członków.
2. Przewodniczący Rady reprezentuje Radę na zewnątrz.
3. Do zadań przewodniczącego Rady należy:
 - 1) ustalanie przedmiotu posiedzeń Rady,
 - 2) ustalanie terminów posiedzeń Rady w porozumieniu z wiceprzewodniczącym Rady,
 - 3) zawiadamianie członków Rady o terminach posiedzeń Rady i porządku obrad,
 - 4) prowadzenie posiedzeń Rady,
 - 5) inicjowanie i organizowanie prac Rady.
4. Przewodniczącym Rady może być wyłącznie osoba uprawniona w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 Ustawy, posiadająca wykształcenie lub doświadczenie w zakresie PJM, SJM i SKOGN.
5. Przewodniczącemu Rady zastępuje wiceprzewodniczący Rady.
6. Wiceprzewodniczącemu Rady przysługują kompetencje Przewodniczącego w razie niedokonania wyboru Przewodniczącego, do czasu jego wyboru.

§ 7

1. Zebrania Rady są zwoływane przez Przewodniczącego lub Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.
2. Zebrania Rady odbywają co najmniej raz na pół roku.
3. Przewodniczący Rady zawiadamia członków o terminie posiedzenia Rady nie później niż 14 dni przed planowanym terminem posiedzenia.
4. Posiedzenia Rady są prowadzone w dwóch językach – fonicznym i migowym. Wypowiedzi członków Rady są symultanicznie tłumaczone z jednego języka na drugi przez tłumaczy języka migowego. W razie potrzeby mogą być stosowane inne środki komunikowania się, jak SKOGN czy fonogesty.
5. Z posiedzenia Rady sporządza się protokół, który podpisuje Przewodniczący Rady i protokolant. Do protokołu załącza się uchwały podjęte na posiedzeniu Rady.

6. Członkowie Rady otrzymują protokół z poprzedniego posiedzenia nie później niż na 7 dni przed kolejnym posiedzeniem Rady. Członek Rady może wyrazić zgodę na otrzymywanie protokołu pocztą elektroniczną.
7. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia następuje w wyniku głosowania na początku kolejnego posiedzenia Rady.
8. W sprawach niecierpiących zwłoki Przewodniczący Rady może zarządzić głosowanie z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość. Podjęta na podstawie takiego głosowania uchwała podlega przyjęciu w sposób określony w ust. 7.
9. Obsługę administracyjną Rady zapewnia Biuro Pełnomocnika do spraw Osób Niepełnosprawnych.

§ 8

1. Rada wyraża opinię lub zajmuje stanowisko w formie uchwały, którą podpisuje Przewodniczący Rady.
2. Uchwała może być podjęta, jeśli na posiedzeniu Rady obecnych jest co najmniej 10 członków Rady, w tym Przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady.
3. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów członków obecnych na posiedzeniu Rady. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego Rady.
4. Głosowanie jest jawne.
5. Na umotywowany wniosek członka Rady przewodniczący Rady może zarządzić głosowanie tajne.
6. Uchwały Rady są podawane do publicznej wiadomości w językach, o których mowa w § 7 ust. 4 za pośrednictwem strony internetowej Rady.

§ 9

1. Rada może powoływać stałe lub doraźne zespoły problemowe w celu opracowania projektu opinii lub stanowiska Rady w określonych sprawach. Zespoły powołuje się uchwałą Rady określającą nazwę, zadania i czas, na który zespół zostaje powołany.
2. W skład zespołów problemowych poza członkami Rady mogą wchodzić zewnętrzni eksperci z głosem doradczym zaproponowani przez członków Rady i zatwierdzeni przez Radę.
3. Przyjęcie ustaleń zespołu problemowego następuje w formie uchwały podjętej przez Radę.

§ 10

Członkom Rady oraz ich tłumaczom-przewodnikom przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z realizacją zadań Rady na zasadach określonych w przepisach o podróżach służbowych.

§ 11

Regulamin Rady wchodzi w życie po jego uchwaleniu przez Radę.

Wersja 3.1 – po opinii prawnej z naniesieniem zaproponowanych uwag.

Uchwała Nr 3/2013

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 17 września 2013 r.

w sprawie powołania zespołu problemowego.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego powołuje zespół problemowy ds. edukacji dzieci niesłyszących, w składzie:

- Pan Piotr Tomaszewski
- Pani Joanna Łacheta
- Ks. Grzegorz Sokalski
- Pani Joanna Hryniuk
- Pani Elżbieta Neroj
- Pan Piotr Wojda

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 4/2013

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 17 września 2013 r.

w sprawie powołania zespołu problemowego.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego powołuje zespół problemowy ds. certyfikacji tłumaczy i wykładowców PJM, SJM i SKOGN w składzie

- Pani Eunia Lech
- Pan Piotr Wojda
- Pani Joanna Hryniuk
- Pan Piotr Tomaszewski

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 3/2014

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 27 lutego 2014 r.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

W wyniku głosowania Polska Rada Języka Migowego przyjęła dokument „*Raport z pierwszego roku działalności Polskiej Rady Języka Migowego*”

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

.....
Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 3/2014

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 28 stycznia 2014 r.

w sprawie powołania zespołu problemowego.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego powołuje zespół problemowy ds. promocji języka migowego, w składzie:

Ks. Grzegorz Sokalski (przewodniczący)
Pan Paweł Rutkowski
Pan Marcin Błach
Pani Elżbieta Górka

- oraz stali współpracownicy:

Pani Ewa Murawska – Najmiec
Pani Anna Wotlińska
Pani Eunia Lech
Pan Piotr Wojda

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 4/2014

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 31 marca 2014 r.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego powołuje zespół problemowy ds. dostępności służby zdrowia dla osób niesłyszących, w składzie:

1. Ks. Grzegorz Sokalski,
2. Pan Piotr Wojda.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

.....
Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 3/2016

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 14 stycznia 2016 r.

w sprawie zmiany uchwały nr 3/2013 z dnia 17 września 2013 r.
w sprawie powołania zespołu problemowego

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego zmienia § 1 uchwały nr 3/2013 z dnia 17 września 2013 r. w sprawie powołania zespołu problemowego ds. edukacji dzieci niesłyszących w części dotyczącej składu zespołu.

Ze składu zespołu wykreśla się Panią Joannę Hryniuk, a dopisuje się Pana Tomasza Żuk – Chrzanowskiego.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 6/2014

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 27 listopada 2014 r.

w sprawie uzupełnienia składu zespołu problemowego.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

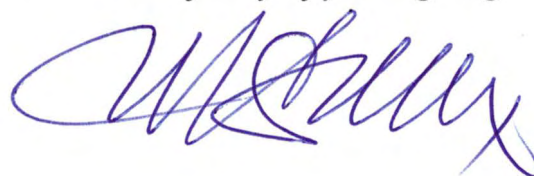
§ 1

Polska Rada Języka Migowego powołuje Ks. Grzegorza Sokalskiego w skład zespołu problemowego ds. certyfikacji.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego**

Uchwała Nr 2/2013

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 6 czerwca 2013 r.

w sprawie zapewnienia tłumacza osobom niesłyszącym i głuchoniewidomym
podejmującym studia wyższe i naukę w szkołach pomaturalnych.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

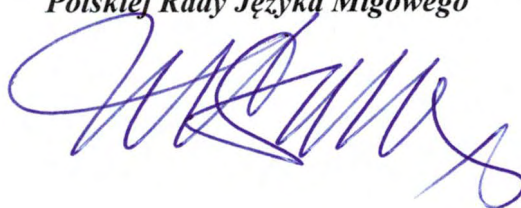
§ 1

Polska Rada Języka Migowego uważa, że optymalnym byłoby wspieranie wszystkich osób niesłyszących i głuchoniewidomych uczących się w szkole wyższej lub policealnej, również osób legitymujących się orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności. Wsparcie takie powinno być zapewnione również w programach celowych realizowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 5/2014

Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 27 listopada 2014 r.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego wstępnie przyjmuje projekty regulaminów przyznawania nagród, honorowego patronatu i wyróżnień Polskiej Rady Języka Migowego (załącznik do niniejszej uchwały) oraz przekazuje je do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

.....
Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Załącznik Nr 2 do protokołu

**Załącznik do uchwały nr 5/2014 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie regulaminu przyznawania honorowego patronatu
PRJM**

**REGULAMIN PRYZYNAWANIA HONOROWEGO PATRONATU
POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO**

1. Honorowy patronat Polskiej Rady Języka Migowego (PRJM), działającej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, przyznawany jest na podstawie art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz.1243 ze zm.).
2. Celem przyznawania honorowego patronatu jest promocja przedsięwzięć tematycznie powiązanych z zakresem ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się.
3. Honorowy patronat Polskiej Rady Języka Migowego przyznawany jest przez PRJM na wniosek organizatora posiadającego osobowość prawną.
4. Objęcie honorowym patronatem nie ma charakteru materialnego. Nie wiąże się z żadnym wsparciem finansowym, organizacyjnym lub osobistym ze strony członków PRJM i Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
5. PRJM nie obejmuje patronatem przedsięwzięć o charakterze komercyjnym, lobbystycznym lub reklamowym.
6. W przypadku przedsięwzięć cyklicznych organizator może ubiegać się o honorowy patronat PRJM dla każdej edycji z osobna.
7. Organizator przedsięwzięcia składa do PRJM wniosek o udzielenie patronatu nie później niż 45 dni przed rozpoczęciem planowanego wydarzenia. Wniosek złożony po tym terminie nie będzie rozpatrywany. Za datę przyjęcia wniosku uznaje się datę wpływu wniosku do PRJM.
8. W celu objęcia honorowym patronatem PRJM wnioskodawca jest zobowiązany przesłać wniosek na adres: Polska Rada Języka Migowego, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa lub drogą elektroniczną na adres prjm@mips.gov.pl.
9. Wniosek o objęcie patronatem może być złożony w języku migowym w formie filmu, zapisanego na płycie CD, DVD lub na przenośnym dysku w formatach AVI, WMV, MOV, MPEG lub MP4, ewentualnie stanowiącym załącznik do wiadomości e-mail. Nośnik nie podlega zwrotowi.
10. Wzór wniosku, składanego w formie pisemnej stanowi załącznik do Regulaminu. Kwestionariusz do wniosków składanych w języku migowym jest zamieszczony w formie filmu na stronie internetowej PRJM.
11. Rozstrzygnięcie o objęciu patronatem jest podejmowane w terminie 30 dni od daty wpływu wniosku do PRJM. Głosowanie jawne odbywa się na posiedzeniach Polskiej Rady Języka Migowego albo drogą elektroniczną.

12. Opis przedsięwzięcia objętego patronatem Polskiej Rady Języka Migowego jest publikowany na stronie internetowej PRJM. PRJM zastrzega sobie prawo do redakcji zgłoszonego opisu przed jego zamieszczeniem na stronie internetowej,
13. Organizator przedsięwzięcia jest powiadamiany o decyzji w sprawie udzielenia patronatu w formie pisemnej, o ile to możliwe drogą elektroniczną na adres podany przez wnioskodawcę.
14. Organizator przedsięwzięcia, które zostało objęte patronatem Polskiej Rady Języka Migowego może zamieścić informację na ten temat na swojej stronie internetowej oraz upowszechniać ją w innych środkach przekazu.
15. Zamieszczenie informacji o objęciu patronatem na stronie internetowej organizatora łączy się z obowiązkiem dołączenia adresu internetowego Polskiej Rady Języka Migowego.
16. Rozstrzygnięcie o odmowie objęcia patronatem jest ostateczne i nie przysługuje od niego odwołanie. Uzyskanie odpowiedzi odmownej nie wyłącza prawa organizatora przedsięwzięcia do ubiegania się o objęcie patronatem w przyszłości. Organizator przedsięwzięcia, które otrzymało odpowiedź odmowną może w przyszłości ponownie ubiegać się o patronat PRJM o ile kolejne przedsięwzięcie lub jego nowa edycja będą wyróżniać się wartością dodaną lub bardziej przekonującym uzasadnieniem.
17. W przypadku wystąpienia okoliczności, które mogą uchybiać dobremu imieniu Ministra i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych lub Polskiej Rady Języka Migowego, PRJM może zmienić decyzję o objęciu patronatem danego przedsięwzięcia, o czym niezwłocznie powiadomi organizatora. Informacja w tym zakresie będzie również widniała na stronie internetowej PRJM.
18. W sprawach spornych lub nieuregulowanych niniejszym regulaminem głos decydujący należy do Przewodniczącego PRJM i Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
19. Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia go przez Polską Radę Języka Migowego.

**WNIOSEK O HONOROWY PATRONAT
POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO**

1. Wnioskodawca (nazwa, adres, telefon, e-mail, strona www):

.....
.....
.....

2. Nazwa przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....
.....

3. Miejsce i termin rozpoczęcia i zakończenia/planowanego zakończenia przedsięwzięcia
lub miejsce i termin rozpoczęcia dobrej praktyki:

.....
.....

4. Zasięg przedsięwzięcia lub dobrej praktyki (proszę podkreślić właściwe):

- międzynarodowy / ogólnopolski / regionalny

5. Cele przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Do kogo kierowane jest przedsięwzięcie lub dobra praktyka i jaka jest planowana liczba uczestników:

.....

.....

7. Źródła finansowania przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....

.....

8. Czy udział w przedsięwzięciu lub dobrej praktyce jest odpłatny (proszę podkreślić właściwe)?

▪ tak (koszt.....) / nie

9. Czy wnioskodawca planuje osiągnięcie zysku finansowego z przedsięwzięcia (proszę podkreślić właściwe)?

▪ tak / nie

10. Czy przedsięwzięcie lub dobra praktyka ma charakter (proszę podkreślić właściwe):

▪ komercyjny / lobbystyczny / reklamowy / nie

11. Partnerzy i/lub współorganizatorzy przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....

12. Czy przedsięwzięcie ma charakter cykliczny? Jeśli tak, proszę podać także informację, czy uprzednio było objęte honorowym patronatem Polskiej Rady Języka Migowego lub uzyskało wyróżnienie PRJM i kiedy.

▪ tak / nie

13. Dokładny opis przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

14. Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

15. Szczegółowy program / regulamin przedsięwzięcia (w formie załącznika).

16. Informujemy, że zapoznaliśmy się z *Regulaminem Przyznawania Honorowego Patronatu Polskiej Rady Języka Migowego*

.....
/miejsce i data/

.....
/czytelny podpis wnioskodawcy i pieczęć/

Załącznik Nr 2 do protokołu

Załącznik do uchwały nr 5/2014 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie regulaminu przyznawania nagrody PRJM

REGULAMIN PRYZNAWANIA NAGRODY POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO

1. Nagroda Polskiej Rady Języka Migowego (PRJM), działającej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, przyznawana jest na podstawie art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz.1243).
2. Celem ustanowienia nagrody jest promocja przedsięwzięć i dobrych praktyk wyróżniających się wysoką jakością lub szczególnym charakterem oraz tematycznie powiązanych z zakresem ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się.
3. Nagroda Polskiej Rady Języka Migowego jest przyznawana jednemu z przedsięwzięć lub dobrych praktyk, które w minionym roku uzyskały wyróżnienie PRJM albo zostały przez nią objęte honorowym patronatem, z zastrzeżeniem pkt 6. Laureatami nagrody mogą być jedynie podmioty posiadające osobowość prawną.
4. Nagroda Polskiej Rady Języka Migowego przyznawana jest raz w roku, zaś ogłoszenie laureatów następuje corocznie do dnia 30 października na stronie internetowej Polskiej Rady Języka Migowego.
5. Nagroda przyznawana organizacjom pozarządowym ma charakter materialny. Jej wysokość określa corocznie Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w terminie do 31 stycznia za dany rok kalendarzowy. Nagroda przyznawana instytucjom realizującym zadania publiczne lub dysponującym majątkiem publicznym ma charakter honorowy.
6. Przyznanie nagrody materialnej nie wyłącza możliwości przyznania równorzędnej nagrody honorowej i na odwrót.
7. Przyznanie Nagrody PRJM nie wiąże się z żadnym wsparciem organizacyjnym lub osobistym ze strony członków PRJM i Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
8. PRJM nie przyznaje nagrody przedsięwzięciom i praktykom o charakterze komercyjnym, lobbystycznym lub reklamowym.
9. Wniosek o przyznanie Nagrody PRJM jest zgłaszany przez zespół problemowy ds. promocji języka migowego, Przewodniczącemu Rady lub Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
10. Decyzja o przyznaniu nagrody jest podejmowana w terminie do 15 października każdego roku. Głosowanie jawne odbywa się na posiedzeniach Polskiej Rady Języka Migowego albo drogą elektroniczną.
11. Opis przedsięwzięcia lub dobrej praktyki, któremu została przyznana nagroda Polskiej Rady Języka Migowego jest publikowany na stronie internetowej PRJM.
12. O decyzji przyznania nagrody organizator jest każdorazowo powiadamiany w formie pisemnej, o ile to możliwe, drogą elektroniczną.

13. Organizator nagrodzonego przedsięwzięcia lub dobrej praktyki może zamieścić informację na ten temat na swojej stronie internetowej oraz upowszechniać ją w innych środkach przekazu.
14. Zamieszczenie informacji o przyznaniu nagrody na stronie internetowej organizatora łączy się z obowiązkiem dołączenia adresu internetowego Polskiej Rady Języka Migowego.
15. W sprawach spornych lub nieuregulowanych niniejszym regulaminem głos decydujący należy do Przewodniczącego PRJM i Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
16. Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia go przez Polską Radę Języka Migowego.

Załącznik Nr 2 do protokołu

**Załącznik do uchwały nr 5/2014 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie regulaminu przyznawania wyróżnień
PRJM**

**REGULAMIN PRYZNAWANIA WYRÓŻNIEŃ
POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO**

1. Wyróżnienia Polskiej Rady Języka Migowego (PRJM), działającej przy Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, przyznawane na podstawie art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz.1243 ze zm.).
2. Celem przyznawania wyróżnień jest promocja przedsięwzięć i dobrych praktyk wyróżniających się wysoką jakością lub szczególnym charakterem oraz tematycznie powiązanych z zakresem ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się.
3. Wyróżnienia Polskiej Rady Języka Migowego przyznawane są przez PRJM na wniosek organizatora posiadającego osobowość prawną.
4. Wyróżnienia są przyznawane przedsięwzięciom i praktykom trwającym w czasie zgłaszania wniosku lub przedsięwzięciom zakończonym nie później niż 12 miesięcy od daty złożenia wniosku, a w pierwszym okresie przejściowym - z uwzględnieniem punktu 21 niniejszego regulaminu.
5. Przyznawane wyróżnienia nie mają charakteru materialnego. Nie wiążą się z żadnym wsparciem finansowym, organizacyjnym lub osobistym ze strony członków PRJM i Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
6. PRJM nie przyznaje wyróżnień przedsięwzięciom i praktykom o charakterze komercyjnym, lobbystycznym lub reklamowym.
7. W przypadku przedsięwzięć cyklicznych organizator może ubiegać się o wyróżnienie dla każdej edycji z osobna.
8. W celu uzyskania wyróżnienia wnioskodawca jest zobowiązany przesłać wniosek na adres: Polska Rada Języka Migowego, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa lub drogą elektroniczną na adres prjm@mips.gov.pl.
9. Wniosek o przyznanie wyróżnienia może być złożony w języku migowym w formie filmu, zapisanego na płycie CD, DVD lub na przenośnym dysku w formatach AVI, WMV, MOV, MPEG lub MP4 ewentualnie stanowiącym załącznik do wiadomości e-mail. Nośnik nie podlega zwrotowi.
10. Wzór wniosku, składanego w formie pisemnej stanowi załącznik do Regulaminu. Kwestionariusz do wniosków składanych w języku migowym jest zamieszczony w formie filmu na stronie internetowej PRJM.
11. Decyzja o przyznaniu wyróżnienia jest podejmowana w terminie 30 dni od daty wpływu wniosku do PRJM. Głosowanie jawne odbywa się na posiedzeniach Polskiej Rady Języka Migowego albo drogą elektroniczną.

12. Opis przedsięwzięcia lub dobrej praktyki, które uzyskało wyróżnienie Polskiej Rady Języka Migowego jest publikowany na stronie internetowej Polskiej Rady Języka Migowego. PRJM zastrzega sobie prawo do redakcji zgłoszonego opisu przed jego zamieszczeniem na stronie internetowej.
13. Zamieszczenie opisu przedsięwzięcia lub dobrej praktyki na stronie Polskiej Rady Języka Migowego jest równoważne z poinformowaniem podmiotu zgłaszającego wniosek o przyznaniu wyróżnienia. Odpowiedzi odmowne są przekazywane drogą elektroniczną na adres podany przez wnioskodawcę.
14. Organizator przedsięwzięcia lub dobrej praktyki, które uzyskały wyróżnienie Polskiej Rady Języka Migowego może zamieścić informację na ten temat na swojej stronie internetowej oraz w innych środkach przekazu.
15. Zamieszczenie informacji o wyróżnieniu na stronie internetowej organizatora łączy się z obowiązkiem dołączenia adresu internetowego Polskiej Rady Języka Migowego.
16. Rozstrzygnięcie o odmowie udzielenia wyróżnienia jest ostateczne i nie przysługuje od niej odwołanie. Uzyskanie odpowiedzi odmownej nie wyłącza prawa organizatora przedsięwzięcia do ubiegania się o objęcie patronatem w przyszłości. Organizatorzy przedsięwzięć, które otrzymały odpowiedź odmowną, mogą ubiegać się o przyznanie wyróżnienia w kolejnej edycji danego przedsięwzięcia, o ile będzie ją wyróżniać wartość dodana lub bardziej przekonujące uzasadnienie.
17. W przypadku wystąpienia okoliczności, które mogą uchybiać dobremu imieniu Ministra i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych lub Polskiej Rady Języka Migowego, PRJM może zmienić decyzję o przyznaniu wyróżnienia, o czym niezwłocznie powiadomi organizatora w formie pisemnej. Informacja w tym zakresie będzie również widniała na stronie internetowej PRJM.
18. W sprawach spornych lub nieuregulowanych niniejszym regulaminem głos decydujący należy do Przewodniczącego PRJM i Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.
19. Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia go przez Polską Radę Języka Migowego.
20. W pierwszym roku obowiązywania niniejszego regulaminu wyróżnienia są przyznawane również przedsięwzięciom zakończonym po 1 stycznia 2013 r.

**WNIOSEK O PRYZNANIE WYRÓŻNIENIA
POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO**

1. Wnioskodawca (nazwa, adres, telefon, e-mail, strona www):

.....
.....
.....

2. Nazwa przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....
.....

3. Miejsce i termin rozpoczęcia i zakończenia/planowanego zakończenia przedsięwzięcia
lub miejsce i termin rozpoczęcia dobrej praktyki:

.....
.....

4. Zasięg przedsięwzięcia lub dobrej praktyki (proszę podkreślić właściwe):

- międzynarodowy / ogólnopolski / regionalny

5. Cele przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Do kogo kierowane jest przedsięwzięcie lub dobra praktyka i jaka jest planowana liczba uczestników:

.....

.....

7. Źródła finansowania przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....

.....

8. Czy udział w przedsięwzięciu lub dobrej praktyce jest odpłatny (proszę podkreślić właściwe)?

▪ tak (koszt.....) / nie

9. Czy wnioskodawca planuje osiągnięcie zysku finansowego z przedsięwzięcia (proszę podkreślić właściwe)?

▪ tak / nie

10. Czy przedsięwzięcie lub dobra praktyka ma charakter (proszę podkreślić właściwe):

▪ komercyjny / lobbystyczny / reklamowy / nie

11. Partnerzy i/lub współorganizatorzy przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....

12. Czy przedsięwzięcie ma charakter cykliczny? Jeśli tak, proszę podać także informację, czy uprzednio było objęte honorowym patronatem Polskiej Rady Języka Migowego lub uzyskało wyróżnienie PRJM i kiedy.

▪ tak / nie

13. Lista honorowych patronów uzyskanych przez przedsięwzięcie lub dobrą praktykę

.....
.....
.....
.....

14. Czy przedsięwzięcie lub dobra praktyka otrzymało wyróżnienie w postaci honorowego patronatu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej/Jego Małżonki lub przewodnictwa Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej/Jego Małżonki w Komitecie Honorowym? Czy organizator planuje ubiegać się o te wyróżnienia?

.....
.....
.....
.....

15. Dokładny opis przedsięwzięcia lub dobrej praktyki:

.....
.....
.....
.....

.....
.....

16. Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

17. Szczegółowy program / regulamin przedsięwzięcia (w formie załącznika).

18. Informujemy, że zapoznaliśmy się z *Regulaminem Przyznawania Wyróżnień Polskiej Rady Języka Migowego*

.....

/miejsce i data/

.....

/czytelny podpis wnioskodawcy i pieczęć/

Uchwała Nr 8/2014
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r.

w sprawie rekomendacji utworzenia systemu tłumaczy on-line.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje utworzenie publicznego systemu tłumaczy języka migowego on-line.

Założenia do realizacji publicznego systemu tłumaczy języka migowego on-line stanowią załącznik do uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 8/2014 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie rekomendacji utworzenia systemu
tłumaczy on-line.**

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje stworzenie publicznego systemu tłumaczy języka migowego on-line, zwanego w dalszej części rekomendacji Systemem PTJM.

I. CEL REKOMENDACJI:

1. Zapewnienie osobom niesłyszącym odpowiedniego dostępu do usług tłumaczeniowych, również w tych rejonach kraju, w których brakuje wystarczającej liczby kompetentnych tłumaczy.
2. Umożliwienie podmiotom zobowiązanym zapewnienia kompetentnej obsługi tłumaczeniowej w kontaktach z osobami uprawnionymi, a tym samym wydatne zmniejszenie częstotliwości występowania sytuacji, w których uprawnienia osób niesłyszących nie są realizowane.
3. Dopasowanie obsługi osób uprawnionych do rzeczywistych potrzeb, poprzez stworzenie systemu informatycznego, z którego będzie można skorzystać w różnych miejscach i sytuacjach, za pośrednictwem różnych urzędów.
4. Upowszechnienie usługi tłumaczy języka migowego on-line:
5. Dostosowanie systemu powiadamiania ratunkowego do potrzeb osób uprawnionych.
6. Racjonalizacja kosztów zapewnienia osobom uprawnionym obsługi przez tłumaczy języka migowego.

II. UWAGI SZCZEGÓŁOWE

1. System PTJM powinien być dostępny dla osób niesłyszących w kontaktach z organami administracji publicznej.
2. System PTJM powinien posiadać funkcjonalność powiadamiania ratunkowego
3. System PTJM powinien być dostępny dla osób niesłyszących w kontaktach z podmiotami leczniczymi.
4. System PTJM powinien być dostępny dla osób niesłyszących w kontaktach z pozostałymi podmiotami zobowiązanymi (określonymi w art. 6 Ustawy o języku migowym).
5. System PTJM powinien służyć pomocą w dostępie w języku migowym do istotnych dla życia i zdrowia informacji (np. pomoc przy zapoznawaniu się z treścią ulotki dołączonej do opakowania produktu leczniczego).
6. Obowiązkowi posiadania odpowiedniej infrastruktury (komputer, dostęp do Internetu, kamera) powinny podlegać:
 - a) organy administracji publicznej,
 - b) finansowane ze środków publicznych placówki podstawowej opieki zdrowotnej, w których są zarejestrowane osoby uprawnione,
 - c) szpitale finansowane ze środków publicznych.
7. W kontaktach z pozostałymi podmiotami zobowiązanymi osoby uprawnione powinny móc korzystać z Systemu PTJM za pośrednictwem własnych urzędów (urządzenie mobilne). Przyczyni się to do zmniejszenia wydatków ponoszonych przez stronę publiczną na zakup odpowiedniego sprzętu.

8. Podstawową funkcjonalnością Systemu PTJM powinno być zapewnienie audiowizualnej, dwustronnej komunikacji pomiędzy tłumaczem języka migowego oraz, będącymi beneficjentami tłumaczenia: osobą niesłyszącą (beneficjent A) i osobą słyszącą na przykład lekarzem lub urzędnikiem (beneficjent B).
9. Opcjonalną funkcjonalnością System PTJM powinno być zapewnienie możliwości wysyłania wiadomości tekstowych oraz przesyłu plików (dokumentów).
10. Beneficjanci tłumaczenia powinni móc znajdować się w tym samym bądź też w odrębnych miejscach geograficznych. Umożliwi to nawiązanie zdalnej komunikacji pomiędzy osobą niesłyszącą i np. pracownikiem urzędu.
11. System PTJM powinien zapewniać dostęp do usługi tłumaczeniowej także poza godzinami pracy urzędów (dyżury całodobowe pewnej grupy tłumaczy).
12. Tłumacze pełniący dyżury całodobowe powinni być wyposażeni w możliwość skontaktowania się z jednostkami systemu, właściwymi dla miejsca pobytu Beneficjenta A.
13. Nie powinno tworzyć się "centrali tłumaczy". Dzięki temu tłumacze będą mogli pracować także we własnych domach lub zrzeszających ich firmach. Rozwiązanie takie pozwoli na zatrudnienie tłumaczy z różnych części Polski, dzięki czemu zapewni dostosowanie tłumaczenia do preferencji komunikacyjnych osób niesłyszących, które często różnią się ze względu na region Polski.
14. System PTJM powinien być dostępny za pośrednictwem przeglądarki internetowej w komputerach PC oraz za pomocą aplikacji działających pod kontrolą najpopularniejszych systemów operacyjnych na urządzenia mobilne.
15. Korzystanie z Systemu PTJM nie powinno wiązać się z koniecznością zakupu bądź dzierżawy sprzętu do wideokonferencji.
16. Korzystanie z Systemu PTJM nie powinno wiązać się z koniecznością wnoszenia stałej opłaty abonamentowej.
17. Korzystanie z Systemu PTJM nie powinno wiązać się z koniecznością przebywania w ściśle określonym miejscu, umożliwi to dopasowanie pracy Systemu PTJM do rzeczywistych potrzeb beneficjentów A i B (np. interwencja pogotowia ratunkowego lub policji).
18. Osoba uprawniona powinna mieć prawo decydowania, czy skorzysta z tłumacza on-line, czy też potrzebuje tłumacza "na żywo". Od spełnienia tego warunku zależy skuteczność komunikacji.
19. Osoby uprawnione, które z różnych powodów nie będą mogły posiadać urządzeń mobilnych (wiek, kompetencje techniczne, towarzyszące niepełnosprawności) powinny móc korzystać z Systemu PTJM za pomocą urządzeń pozostających do dyspozycji MOPS lub PCPR, z asystą pracownika tejże instytucji.
20. System PTJM powinien móc być rozbudowywany w miarę potrzeb oraz możliwości finansowych o nowe funkcjonalności i zastosowania, np. wykonywanie tłumaczeń komercyjnych, za które płacić będą osoby uprawnione bądź też inne podmioty.
21. System powinien być wyposażony w możliwość oceny jakości pracy tłumacza, a także możliwość wyboru sposobu komunikowania się (PJM, SJM) oraz osoby tłumacza.
22. Powinna istnieć możliwość zatrudniania tłumaczy indywidualnie (w różnych formach prawnych), a także nawiązania współpracy z już istniejącymi podmiotami świadczącymi usługi tłumacza on-line.

III. UZASADNIENIE REKOMENDACJI:

1. Opis sytuacji osób uprawnionych:

- a. Zjawiskiem, które utrudnia realizację postanowień *Ustawy o języku migowym* jest rozproszenie osób niesłyszących na terenie całego kraju.
 - b. Preferencje komunikacyjne osób niesłyszących różnią się ze względu na wiek, miejsce zamieszkania i pozostałe czynniki.
 - c. *Ustawa o języku migowym* zapewnia obsługę w języku migowym jedynie w organach administracji publicznej. Należy zauważyć, że w wielu dziedzinach życia, różnych niż kontakty z organami administracji, zapewnienie usługi tłumacza języka migowego służy realizacji najbardziej podstawowych interesów życiowych. Najbardziej widoczne jest to w dziedzinie powiadamiania ratunkowego oraz ochrony zdrowia. Istnieją projekty rekomendacji zmian w Ustawie o języku migowym, które wprowadzą obowiązek obsługi również w innych podmiotach. Racjonalnym wydaje się wprowadzenie wraz z obowiązkiem, również możliwości jego realizacji.
 - d. Należy także zauważyć, iż niejednokrotnie nawet w przypadku organów administracji publicznej dochodzi do ignorowania uprawnień osób z wadą słuchu. Wynika to z nieznajomości prawa, jego nieprawidłowej interpretacji, bądź też lekceważenia powagi problemu.
 - e. Usługa tłumacza języka migowego, z którego pomocy osoby uprawnione mogą korzystać w różnych dziedzinach życia, może być finansowana na podstawie *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych*. Zauważa się jednak, że minn z powodu braku wystarczających środków, oraz skomplikowanej i uciążliwej dla osób uprawnionych procedury uzyskania dofinansowania (okres oczekiwania, konieczność wielokrotnego składania wniosku, brak formularzy w formie dostępnej dla osób uprawnionych) regulacja ta nie spełnia swojej roli w sposób wystarczający.
 - f. Istnieją też rejony kraju, w których osoby uprawnione spotykają się z brakiem wystarczającej liczby kompetentnych tłumaczy.
 - g. Wielokrotnie zgłaszane jest też, że w rejestrach tłumaczy, prowadzonych przez wojewodów znajdują się osoby, których kompetencje pozostają niezweryfikowane. Brak też odpowiednich narzędzi do przeprowadzenia weryfikacji.
 - h. Wiele podmiotów zobowiązanych nie ma świadomości istnienia rejestru tłumaczy.
 - i. Bardzo często pracownik podmiotu zobowiązanego, który ukończył szkolenie w zakresie PJM czy SJM nie jest w stanie w sposób wystarczająco kompetentny dokonać obsługi osoby uprawnionej. Przeznaczanie środków publicznych na dofinansowanie kosztów szkolenia tychże pracowników, może wiązać się tym samym z ich nieefektywnym wykorzystaniem.
 - j. Obecnie brakuje, działającego na terenie całego kraju, systemu powiadamiania ratunkowego, dostosowanego do potrzeb osób z wadą słuchu.
2. Wszystkie opisane powyżej funkcjonalności Systemu PTJM są technicznie możliwe do zrealizowania.
 3. Obecnie usługa tłumacza języka migowego on-line jest realizowana przez różne podmioty. Najczęściej zapewnienie takiej usługi wiąże się z koniecznością dzierżawy sprzętu do wideokonferencji i wnoszenia opłaty abonamentowej. Wdrożenie Systemu

PTJM umożliwi zwolnienie z tej konieczności. Należy też zauważyć, że w przypadku większości podmiotów świadczących tę usługę, jest ona mało elastyczna - umożliwia korzystanie z tłumacza on-line tylko w ściśle określonym miejscu. Powoduje to niedopasowanie usługi do rzeczywistych potrzeb.

4. Istnieją możliwości sfinansowania realizacji stworzenia opisywanego systemu np. w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. W ramach celu szczegółowego 2 tego programu wyznaczonych jest dziesięć priorytetowych obszarów e-usług:
 - sprawy administracyjne, w szczególności obywatelskie;
 - rynek pracy;
 - ochrona zdrowia;
 - wymiar sprawiedliwości i sądownictwo;
 - bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe;
 - prowadzenie działalności gospodarczej;
 - zamówienia publiczne;
 - podatki i cła;
 - ubezpieczenia i świadczenia społeczne;
 - prezentacja i udostępnianie danych przestrzennych i statystycznych.

Uchwała Nr 7/2014
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r.

w sprawie rekomendacji zmian w rozporządzeniu.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmiany zmianę § 7 *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych (Dz.U. Nr 210, poz. 1327)* poprzez dodanie następujących punktów:

7.3 Reklama produktu leczniczego podana do publicznej wiadomości w formie audiowizualnej zawiera ostrzeżenie w języku migowym, następującej treści:

„Przed użyciem zapoznaj się z treścią ulotki dołączonej do opakowania bądź skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą, gdyż każdy lek niewłaściwie stosowany zagraża Twojemu życiu lub zdrowiu. Jeśli potrzeba, skorzystaj z pomocy tłumacza języka migowego.”

7.4. Ostrzeżenie, o którym mowa w ustępie 7.3

1) jest emitowane w sposób ciągły, w dowolnym momencie trwania reklamy.

2) umieszcza się w dowolnym miejscu reklamy, tak aby wysokość osoby tłumacza stanowiła 1/3 wysokości ekranu. W trakcie emisji ostrzeżenia niedopuszczalna jest zmiana jego pozycji.

7.5 Polska Rada Języka Migowego przygotowuje film zawierający wzorcowe tłumaczenie ostrzeżenia, o którym mowa w ust. 3

1) Film jest zamieszczony na stronie Polskiej Rady Języka Migowego i udostępniony bezpłatnie do wykorzystania w reklamach produktów leczniczych.

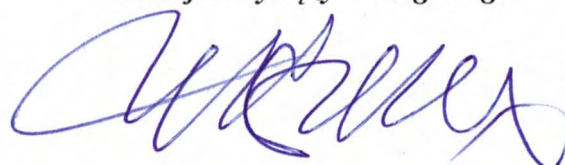
§ 2

Rada przekazuje ww. rekomendację wraz z załącznikiem do niniejszej uchwały do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Załącznik Nr 5 do protokołu

**Załącznik do uchwały nr 7/2014 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych**

Rekomenduje się zmianę § 7 *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie reklamy produktów leczniczych*, poprzez dodanie następujących punktów:

7.3 Reklama produktu leczniczego podana do publicznej wiadomości w formie audiowizualnej zawiera ostrzeżenie w języku migowym, następującej treści:

„Przed użyciem zapoznaj się z treścią ulotki dołączonej do opakowania bądź skonsultuj się z lekarzem lub farmaceutą, gdyż każdy lek niewłaściwie stosowany zagraża Twojemu życiu lub zdrowiu. Jeśli potrzeba, skorzystaj z pomocy tłumacza języka migowego.”

7.4. Ostrzeżenie, o którym mowa w ustępie 7.3

- 1) jest emitowane w sposób ciągły, w dowolnym momencie trwania reklamy.
- 2) umieszcza się w dowolnym miejscu reklamy, tak aby wysokość osoby tłumacza stanowiła 1/3 wysokości ekranu. W trakcie emisji ostrzeżenia niedopuszczalna jest zmiana jego pozycji.

7.5 Polska Rada Języka Migowego przygotowuje film zawierający wzorcowe tłumaczenie ostrzeżenia, o którym mowa w ust. 3

- 1) Film jest zamieszczony na stronie Polskiej Rady Języka Migowego i udostępniony bezpłatnie do wykorzystania w reklamach produktów leczniczych.

Uzasadnienie:

1. W przypadku znacznej części osób niesłyszących uszkodzenie słuchu jest przyczyną wyjściową, która pociąga za sobą nieznajomość, lub znajomość niewystarczającą, języka polskiego zarówno w mowie, jak i w piśmie. Osoby niesłyszące mają ogromne trudności w

[Załącznik nr 17 do raportu z pierwszej kadencji PRJM]

swobodnym porozumiewaniu się na piśmie (wyrażaniu się na piśmie, jak i przyswajaniu treści wyrażonych na piśmie).

2. Tylko nieliczna grupa osób może odczytywać mowę z ust, a sama umiejętność odczytu bywa na bardzo różnym poziomie. Odczytywanie mowy z ust - głównie z ruchu warg - wymusza u większości osób głuchych konieczność domyślania się słów. Umiejętność ta stanowi dla nielicznych jedynie pomocniczy, uzupełniający sposób odbioru treści.

3. Nieodpowiedzialne przyjmowanie leków jest w Polsce częstą przyczyną hospitalizacji.

4. Polska plasuje się na 2 miejscu na świecie, pod względem ilości przyjmowanych leków, dostępnych bez recepty.

5. Przygotowanie filmu z wzorem ostrzeżenia przez PRJM i udostępnienie go do wykorzystania w reklamach produktów leczniczych minimalizuje uciążliwość regulacji dla podmiotów odpowiedzialnych.

6. Obowiązek zamieszczenia filmu nie wpływa na czas trwania reklamy.

Uwagi: obecnie brak regulacji, zapewniających osobom z wadą słuchu równy dostęp do istotnych dla życia i zdrowia informacji. Stosowne poprawki powinny zostać uwzględnione przy nowelizacji *Ustawy o Języku migowym*.

Uchwała Nr 1/2015
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 5 marca 2015 r.

w sprawie rekomendacji zmian w ustawie.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz. Urz. MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.) poprzez dodanie przepisów, regulujących obsługę osób uprawnionych w kontaktach z:

- jednostkami państwowego ratownictwa medycznego,
- podmiotami leczniczymi finansowanymi ze środków publicznych,
- policją,
- jednostkami państwowej straży pożarnej

oraz zasady obsługi osób niesłyszących w kontaktach z jednostkami straży gminnych.

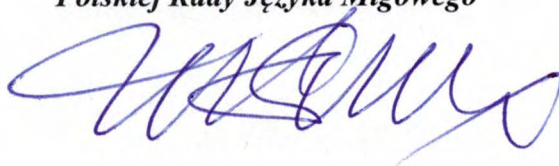
§ 2

Rada przekazuje ww. rekomendację wraz z dokumentem stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Załącznik do uchwały nr 1/2015 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

1. Rekomenduje się, aby Ustawa określała zasady (tzn. określała obowiązki i możliwości ich realizacji) zapewnienia obsługi osób uprawnionych także w kontaktach z jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

Uzasadnienie:

- Możliwość wezwania pogotowia i kontakt z ratownikiem ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa osób uprawnionych.
- Możliwość skorzystania w tym względzie z pomocy osoby przybranej jest niewystarczająca, gdyż osoby uprawnione mogą nie dysponować takową stale lub w pewnych okolicznościach. Rozwiązanie obecne nie spełnia też standardów określonych m.in. w art. 9. p1 (niezależne życie) i art. 25 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Osoby uprawnione finansują działanie tegoż systemu na takich samych zasadach jak inni obywatele, powinni zatem mieć dokładnie takie same prawa do korzystania z niego, nawet jeśli wiąże się to z jednostkowym wyższym kosztem.
- Równość w tym względzie gwarantują także art. 32, art. 60, art. 68 i art. 69 Konstytucji.
- art. 69 Konstytucji wprowadza obowiązek ustawowego określenia pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym.
- Wskazuje się na możliwość realizacji zobowiązania za pośrednictwem rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

2. Rekomenduje się, aby ustawa określała zasady (tzn. określała obowiązki i możliwości ich realizacji) zapewnienia obsługi osób uprawnionych w kontaktach z podmiotami leczniczymi finansowanymi ze środków publicznych.

Uzasadnienie:

- Możliwość swobodnego kontaktu z lekarzem ma kluczowe znaczenie dla realizacji podstawowych interesów życiowych osób uprawnionych.
- Kontakt za pośrednictwem pisma nie jest wystarczający, gdyż osoby uprawnione bardzo często nie posiadają właściwej znajomości języka polskiego i nie są w stanie się go nauczyć.
- Osoby uprawnione finansują działanie podmiotów leczniczych na takich samych zasadach jak inni obywatele, powinni zatem mieć dokładnie takie same prawa.
- Możliwość skorzystania w tym względzie z pomocy osoby przybranej jest niewystarczająca, gdyż osoby uprawnione mogą nie dysponować takową stale lub w pewnych okolicznościach. Rozwiązanie obecne nie spełnia też standardów określonych m.in. w art. 9. p1 (niezależne życie) i art. 25 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Równość w tym względzie gwarantują także art. 32, art. 60, art. 68 i art. 69 Konstytucji.
- art. 69 Konstytucji wprowadza obowiązek ustawowego określenia pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym.
- Wskazuje się na możliwość realizacji zobowiązania za pośrednictwem rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

3. Rekomenduje się, aby ustawa określała też zasady (tzn. określała obowiązki i możliwości ich realizacji) zapewnienia obsługi osób uprawnionych także w kontaktach z jednostkami Policji.

Uzasadnienie:

- Od możliwości swobodnego komunikowania się z jednostkami policji może zależeć prawomocność działań funkcjonariuszy (np. zgoda na przyjęcie mandatu)
- Kontakt za pośrednictwem pisma nie jest wystarczający, gdyż osoby uprawnione bardzo często nie osiadają właściwej znajomości języka polskiego i nie są w stanie się go nauczyć.
- Osoby uprawnione finansują działanie jednostek policji na takich samych zasadach jak inni obywatele, powinni zatem mieć dokładnie takie same prawa.
- Możliwość skorzystania w tym względzie z pomocy osoby przybranej jest niewystarczająca, gdyż osoby uprawnione mogą nie dysponować takową stale, lub w pewnych okolicznościach. Rozwiązanie obecne nie spełnia też standardów określonych m.in. w art. 9. p1 (niezależne życie), art 13 i 14 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Równość w tym względzie gwarantują także art. 32 i art. 60, Konstytucji.
- art. 69 Konstytucji wprowadza obowiązek ustawowego określenia pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym.
- Wskazuje się na możliwość realizacji zobowiązania za pośrednictwem rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

4. Rekomenduje się, aby ustawa określała też zasady (tzn. określała obowiązki i możliwości ich realizacji) zapewnienia obsługi osób uprawnionych także w kontaktach z Państwową Strażą Pożarną.

Uzasadnienie:

- Od możliwości swobodnego komunikowania się z PSP może zależeć zdrowie, życie i bezpieczeństwo mienia obywateli.
- Kontakt za pośrednictwem pisma nie jest wystarczający, gdyż osoby uprawnione bardzo często nie osiadają właściwej znajomości języka polskiego i nie są w stanie się go nauczyć.
- Osoby uprawnione finansują działanie PSP na takich samych zasadach jak inni obywatele, powinni zatem mieć dokładnie takie same prawa.
- Możliwość skorzystania w tym względzie z pomocy osoby przybranej jest niewystarczająca, gdyż osoby uprawnione mogą nie dysponować takową stale, lub w pewnych okolicznościach. Rozwiązanie obecne nie spełnia też standardów określonych m.in. w art. 9. p1 (niezależne życie), art 11 i 13 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Równość w tym względzie gwarantują także art. 32 i art. 60 Konstytucji.
- art. 69 Konstytucji wprowadza obowiązek ustawowego określenia pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym.
- Wskazuje się na możliwość realizacji zobowiązania za pośrednictwem rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

5. Rekomenduje się, aby ustawa określała też zasady (tzn. określała obowiązki i możliwości ich realizacji) zapewnienia obsługi osób uprawnionych także w kontaktach z jednostkami straży gminnych.

Uzasadnienie:

- Od możliwości swobodnego komunikowania się w kontaktach z jednostkami może zależeć prawomocność działań funkcjonariuszy (np. zgoda na przyjęcie mandatu)
- Kontakt za pośrednictwem pisma nie jest wystarczający, gdyż osoby uprawnione bardzo często nie osiadają właściwej znajomości języka polskiego i nie są w stanie się go nauczyć.

- Osoby uprawnione finansują działanie jednostek straży gminnych na takich samych zasadach jak inni obywatele, powinni zatem mieć dokładnie takie same prawa.
- Możliwość skorzystania w tym względzie z pomocy osoby przybranej jest niewystarczająca, gdyż osoby uprawnione mogą nie dysponować takową stale, lub w pewnych okolicznościach. Rozwiązanie obecne nie spełnia też standardów określonych m.in. w art. 9, art 13 i 14 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Równość w tym względzie gwarantują także art. 32 i art. 60, Konstytucji.
- art. 69 Konstytucji wprowadza obowiązek ustawowego określenia pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym.
- Wskazuje się na możliwość realizacji zobowiązania za pośrednictwem rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

Uchwała Nr 2/2015
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 5 marca 2015 r.

w sprawie rekomendacji zmian w ustawie.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz. Urz. MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.) poprzez wprowadzenie przepisu określającego, że Przewodniczącym Rady może być osoba uprawniona, posiadająca umiejętności posługiwania się dwoma sposobami porozumiewania się spośród PJM, SJM i SKOGN.

Ponadto Rada rekomenduje wprowadzenie funkcji drugiego Wiceprzewodniczącego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Uchwała Nr 3/2015

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 15 października 2015 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwala się, co następuje:

§ 1

Z uwagi na konieczność utworzenia zawodu tłumacza migowego przysięgłego Polska Rada Języka Migowego rekomenduje propozycje legislacyjne przedstawione w dokumencie, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

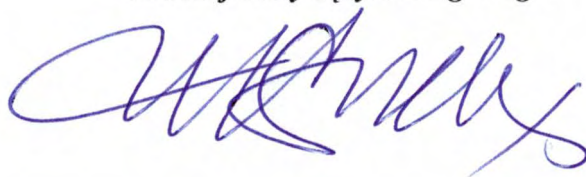
Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały Nr 3/2015 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 15 października 2015 r.

REKOMENDACJE

dotyczące utworzenia zawodu „tłumacza migowego przysięgłego”

Z uwagi na konieczność utworzenia ww. zawodu, Polska Rada Języka Migowego rekomenduje dokonanie odpowiednich zmian w **ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego**, poprzez dodanie stosownego rozdziału w przedmiotowym zakresie, co pozwoli na kompleksowe uregulowanie statusu tych osób w jednym akcie prawnym. Rozważyć można by także stosowną zmianę art. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego poprzez wskazanie, że status tłumaczy języka migowego uregulowany został w odrębnym akcie prawnym.

W **ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego** powinny znaleźć się tylko niezbędne - z zachowaniem zasad technik legislacyjnych - regulacje dotyczące ww. kategorii osób. Natomiast wszystkie pozostałe kwestie powinny **znaleźć się w rozporządzeniu do ustawy**, co zapewni pełną czytelność i przejrzystość przepisów prawa.

Regulacje dotyczące zawodu tłumacza przysięgłego powinny dotyczyć zasad uzyskiwania i uznawania kwalifikacji tłumacza migowego przysięgłego z zakresu PJM i SJM, a w szczególności regulacje określające:

1. Źródła wiedzy i umiejętności z zakresu PJM i SJM - którymi mogą być dowolne podmioty szkolące, np. akademickie, szkoły językowe lub własne doświadczenia językowe, np. z tytułu bycia osobą spokrewnioną ze środowiskiem osób głuchych i w wyniku tego kontaktu znającą język migowy, np. jako dziecko lub rodzeństwo rodziców głuchych.

2. Procedurę uzyskiwania kwalifikacji, która kończy się wydaniem przez Ministerstwo Sprawiedliwości świadectwa (CERTYFIKATU potwierdzającego kompetencje językowe i tłumaczeniowe w zakresie języka migowego: PJM i SJM) uprawniającego do wykonywania zawodu tłumacza migowego przysięgłego, w podziale na dwa etapy: I ETAP (obligatoryjny), w którym kandydat na tłumacza migowego przysięgłego powinien najpierw złożyć dokumenty poświadczające jego obywatelstwo polskie albo obywatelstwo jednego z państw członkowskich UE, znajomość języka polskiego, pełną zdolność do czynności prawnych, niekaralność,

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

ukończone studia wyższe (co najmniej na poziomie licencjatu); następnie złożyć EGZAMIN z tłumaczenia w zakresie polskiego języka migowego i systemu językowo-migowego z wynikiem pozytywnym celem dopuszczenia do II ETAPU uzyskiwania kwalifikacji tłumacza przysięgłego w zakresie polskiego języka migowego i systemu językowo-migowego. EGZAMIN z tłumaczenia według założonych w ustawie/rozporządzeniu zasad przeprowadza Państwowa Komisja Egzaminacyjna ds. Języka Migowego (PJM i SJM), której członkowie są powoływani i odwoływani w drodze decyzji Ministra Sprawiedliwości. II ETAP (nieobligatoryjny), w którym kandydat po uzyskaniu pozytywnej oceny z EGZAMINU z tłumaczenia w zakresie polskiego języka migowego i systemu językowo-migowego, składa dokumenty formalne w Ministerstwie Sprawiedliwości; składa przysięgę i otrzymuje świadectwo uprawniające do wykonywania zawodu tłumacza migowego przysięgłego.

3. Tytuł nadawanej kwalifikacji - TŁUMACZ MIGOWY PRZYSIĘGŁY.

Definicja:

„Tłumacz migowy to osoba posiadająca kompetencje językowe i tłumaczeniowe w zakresie języka migowego: PJM i SJM, i wspierająca osoby głuche w komunikowaniu się poprzez przekaz informacji z języka polskiego na język migowy i z języka migowego na język polski.”

4. Zasady wpisu do rejestru - z urzędu wpis do rejestru tłumaczy przysięgłych migowych dokonywany byłby przez Ministra Sprawiedliwości po przejściu II ETAPU kwalifikacji na tłumacza migowego przysięgłego. Lista ta jest udostępniona Prezesom Sądów.

5. Zasady funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań w sprawie biegłych sądowych w zakresie tłumaczy języka migowego - zaleca się w szczególności, aby obecni biegli sądowi byli ustanowieni wyłącznie do końca kadencji, na który zostali ustanowieni przez Prezesa Sądu na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r.

6. Etykę pracy i odpowiedzialność zawodową tłumacza migowego przysięgłego - w szczególności zaleca się ustanowienie Komisji Odpowiedzialności Zawodowej, która rozpatrywałaby, na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub Wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tłumacza, przypadki naruszenia etyki przez tłumaczy migowych przysięgłych w związku z odpowiedzialnością zawodową oraz określić zasady powoływania i pracy członków Komisji Odpowiedzialności Zawodowej.

Uchwała Nr 4/2015

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 15 października 2015 r.

w sprawie rekomendacji zmian dotyczących tłumaczy migowych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.) oraz zmianę rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2012 r. *w sprawie rejestru tłumaczy polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego i sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych* (Dz.U. z 2012 r. poz. 652), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

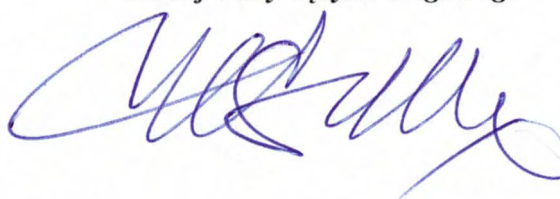
Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały Nr 4/2015 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 15 października 2015 r.

REKOMENDACJE

dotyczące funkcjonowania w obrocie prawnym „tłumaczy migowych”

Zaleca się dookreślenie zasad funkcjonowania rejestru tłumaczy, o którym mowa w art. 15 Ustawy o języku migowym w drodze zapisów uzupełniających w rozporządzeniu MPiPS w sprawie rejestru tłumaczy języka migowego, a w szczególności co do:

1. Źródeł wiedzy i umiejętności z zakresu tłumaczenia PJM i SJM - których zdobywanie i uznawanie miałyby odbywać się w dowolnej jednostce szkolącej, która posiada akredytację nadawaną przez PRJM, która ustala zasady przyznawania akredytacji.

2. Procedury uzyskiwania kwalifikacji – uwzględniające kwestie obywatelstwa, znajomości języka polskiego, posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych oraz konieczność uzyskania certyfikatu wydawanego przez akredytowany podmiot szkolący po uprzednim złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu z tłumaczenia w zakresie polskiego języka migowego i systemu językowo-migowego przed Komisją Egzaminacyjną, którą organizuje akredytowany podmiot szkolący;

3. Tytułu kwalifikacji - TŁUMACZ MIGOWY.

Stosuje się tę samą definicję tłumacza, która obowiązuje dla tłumaczy migowych przysięgłych:

„Tłumacz migowy to osoba posiadająca kompetencje językowe i tłumaczeniowe w zakresie języka migowego: PJM i SJM, i wspierająca osoby głuche w komunikowaniu się poprzez przekaz informacji z języka polskiego na język migowy i z języka migowego na język polski.”

4. Zasad wpisu do rejestru u Wojewody - wpis na listę tłumaczy migowych u Wojewody dokonywany byłby przez tłumacza migowego na zasadach dotychczas obowiązujących, przy czym zaleca się dokonywanie nowych wpisów do rejestru tłumaczy u Wojewody wyłącznie na podstawie świadectwa (CERTYFIKATU potwierdzającego kompetencje językowe i tłumaczeniowe w zakresie języka migowego: PJM i SJM) wydanego przez podmiot szkolący oraz aby dotychczasowe oświadczenia potwierdzające znajomość PJM lub/i SJM na poziomie

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

podstawowym lub średniozaawansowanym bądź zaawansowanym wg wzoru określonego załącznikiem Nr 3 zawartym w rozporządzeniu MPiPS z dnia 1 czerwca 2012 r. w sprawie rejestru tłumaczy posiadały obligatoryjne potwierdzenie w postaci CERTYFIKATU bądź należałoby uzupełnić te oświadczenia o CERTYFIKAT wydany przez akredytowany podmiot szkolący.

5. Zasady funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań w sprawie biegłych sądowych w zakresie tłumaczy języka migowego - zaleca się w szczególności, aby obecni biegli sądowi byli ustanowieni wyłącznie do końca kadencji, na który zostali ustanowieni przez Prezesa Sądu na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r.

6. Zasad etyki tłumacza migowego i jego odpowiedzialności jako tłumacza migowego - rekomenduje się stosowanie tych samych zasad, które obowiązywałyby dla tłumaczy migowych przysięgłych. Dla tłumaczy migowych nie będących przysięgłymi rekomenduje się powołanie Komisji Odpowiedzialności Zawodowej przy PRJM, przy czym Komisja wszczyna i przeprowadza postępowanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej tłumacza na wniosek Wojewody.

Uchwała Nr 5/2015

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 15 października 2015 r.

w sprawie rekomendacji w zakresie definicji SKOGN i tłumaczy przewodników OGN

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.)*, poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały Nr 5/2015 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 15 października 2015 r.

REKOMENDACJE

w zakresie definicji SKOGN i tłumacza-przewodnika OGN

Polska Rada Języka migowego rekomenduje zmianę zawartą w ustawie o języku migowym definicji SKOGN wraz z wyszczególnieniem sposobów komunikowania się w ramach SKOGN. Rekomenduje się definicję SKOGN jako następującą:

„Przez **SKOGN** należy rozumieć sposoby komunikowania się, stosowane przez osoby głuchoniewidome i/ lub w komunikowaniu się z nimi, obejmujące przekaz komunikatów wspierających osoby głuchoniewidome w poruszaniu się i orientacji przestrzennej, jak również transliteracyjne i migowe sposoby porozumiewania się, w których sposób przekazu komunikatu jest dostosowany do potrzeb wynikających z łącznego występowania dysfunkcji narządu słuchu i wzroku oraz okoliczności, w których PRZEBIEGA proces komunikacji.”

„W ramach **SKOGN** wyszczególnia się następujące sposoby komunikowania się:

1. Sposoby przewodnictwa - tzn. sposoby przekazu komunikatów wspierających osoby głuchoniewidome w poruszaniu się i orientacji przestrzennej,
2. Sposoby migowe, tzn. język migowy (PJM i SJM) odbierany za pomocą resztek wzroku oraz za pomocą dotyku.
3. Sposoby transliteracyjne:
 - alfabet palcowy odbieranego za pomocą dotyku oraz resztek wzroku,
 - alfabet Lorma i innych alfabetów punktowych przekazywanych za pomocą dotyku,
 - technik kreślenia liter na dłoni,
 - technik komunikowania się opartych na wykorzystaniu pisma, w tym zapisu treści komunikatów dokonywanych w czasie rzeczywistym i udostępnianych za

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

pośrednictwem alfabetu Braille'a, alfabetu Moona. druku oraz wyświetlanych w sposób uwzględniający możliwości osoby uprawnionej.

- innych technik komunikowania się uwzględniających posiadane możliwości wzrokowo-słuchowe, a także wykorzystujących urządzenia wspomagających słyszenie.”

Polska Rada Języka Migowego zaleca także zamieszczenie w ustawie o języku migowym następującej definicji **tłumacza-przewodnika OGN** w zakresie SKOGN.

„**Tłumacz-przewodnik OGN** to osoba wspierająca osoby głuchoniewidome, z wykorzystaniem SKOGN, a w szczególności z wykorzystaniem sposobów komunikowania się wspomagających osoby głuchoniewidome (OGN) w bezpiecznym poruszaniu się i orientacji przestrzennej oraz migowych i/ lub transliteracyjnych sposobów przekazu informacji.”

Uchwała Nr 6/2015

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 15 października 2015 r.

w sprawie rekomendacji w sprawie tłumaczy-przewodników OGN w zakresie SKOGN

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.)* oraz zmianę rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2012 r. *w sprawie rejestru tłumaczy polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego i sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych (Dz.U. z 2012 r. poz. 652)*, poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

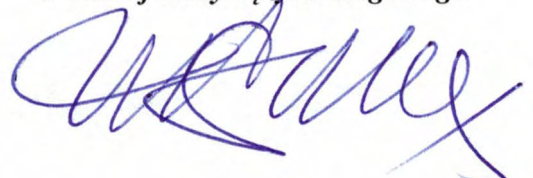
Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały Nr 6/2015 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 15 października 2015 r.

REKOMENDACJE

dotyczące funkcjonowania w obrocie prawnym „tłumaczy-przewodników OGN w zakresie SKOGN”

Zaleca się dookreślenie zasad funkcjonowania rejestru tłumaczy, o którym mowa w art. 15 Ustawy o języku migowym w drodze zapisów uzupełniających w rozporządzeniu MPiPS w sprawie rejestru tłumaczy PJM, SJM i SKOGN, a w szczególności co do:

1. Źródeł wiedzy i umiejętności z zakresu SKOGN - których zdobywanie i uznawanie miałyby odbywać się w dowolnej jednostce szkolącej, która posiada akredytację nadawaną przez PRJM, która ustala zasady przyznawania akredytacji.

2. Procedury uzyskiwania kwalifikacji - uwzględniające kwestie obywatelstwa, znajomości języka polskiego, posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych oraz konieczność uzyskania certyfikatu wydawanego przez akredytowany podmiot szkolący po uprzednim złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu z tłumaczenia i przewodnictwa w zakresie SKOGN-A lub SKOGN-B przed Komisją Egzaminacyjną, którą organizuje akredytowany podmiot szkolący.

3. Tytułu kwalifikacji - **TŁUMACZ-PRZEWODNIK OGN.**

Zaleca się wyszczególnienie zakresu znajomości, umiejętności tłumaczenia i przewodnictwa w ramach SKOGN w tytule kwalifikacji w odniesieniu do tłumacza-przewodnika OGN. W szczególności tłumacz-przewodnik, który zna, tłumaczy i przewodniczy:

- sposobami transliteracyjnymi w połączeniu ze sposobami przewodnictwa, uzyskuje tytuł **tłumacza-przewodnika OGN w zakresie SKOGN-A** lub

- sposobami migowymi w połączeniu ze sposobami przewodnictwa, uzyskuje tytuł **tłumacza-przewodnika OGN w zakresie SKOGN-B.**

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

4. Zasad wpisu do rejestru u Wojewody - wpis na tłumaczy-przewodników OGN w zakresie SKOGN u Wojewody dokonywany byłby przez tłumacza-przewodnika OGN w zakresie SKOGN na zasadach dotychczas obowiązujących, przy czym zaleca się:

- dokonywanie nowych wpisów do rejestru tłumaczy u Wojewody wyłącznie na podstawie świadectwa (CERTYFIKATU potwierdzającego kompetencje SKOGN w zakresie sposobów transliteracyjnych, migowych i przewodnictwa) wydanego przez podmiot szkolący z notą uwzględniającą znajomość SKOGN wg kryterium zaawansowania, tj. poziom podstawowy, średniozaawansowany i zaawansowany, oraz wg kryterium znajomości poszczególnych technik w zakresie SKOGN, tj. SKOGN-A lub SKOGN-B;

- aby dotychczasowe oświadczenia potwierdzające znajomość na poziomie podstawowym lub średniozaawansowanym bądź zaawansowanym wg wzoru określonego załącznikiem Nr 3 zawartym w rozporządzeniu MPiPS z dnia 1 czerwca 2012 r. w sprawie rejestru tłumaczy posiadały obligatoryjne potwierdzenie w postaci CERTYFIKATU bądź należałoby uzupełnić te oświadczenia o CERTYFIKAT wydany przez akredytowany podmiot szkolący z notą uwzględniającą znajomość SKOGN wg kryterium zaawansowania i znajomości technik w zakresie SKOGN.

5. Zasad funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań w sprawie biegłych sądowych w zakresie tłumaczy-przewodników OGN w zakresie SKOGN - zaleca się w szczególności, aby obecni biegli sądowi byli ustanowieni wyłącznie do końca kadencji, na który zostali ustanowieni przez Prezesa Sądu na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r.

6. Zasad etyki tłumacza-przewodnika OGN w zakresie SKOGN i jego odpowiedzialności jako tłumacza-przewodnika OGN w zakresie SKOGN - zaleca się powołać Komisję Odpowiedzialności Zawodowej, przy czym Komisja wszczyna i przeprowadza postępowanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej tłumacza-przewodnika OGN w zakresie SKOGN na wniosek Wojewody. Komisja stosuje ustala zasady, które mogłyby być adekwatne do tych, które stosuje się w ramach Komisji dla tłumaczy migowych przysięgłych.

Uchwała Nr 7/2015
Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 3 grudnia 2015 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Z uwagi na konieczność utworzenia zawodu tłumacza – przewodnika osób głuchoniewidomych przysięgłego w zakresie SKOGN, Polska Rada Języka Migowego rekomenduje propozycje legislacyjne przedstawione w dokumencie, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych do opinii.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Podkomisja ds
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały Nr 7/2015 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 3 grudnia 2015 r.

REKOMENDACJE

dotyczące stworzenia zawodu „tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN”

Z uwagi na konieczność utworzenia ww. zawodu, Polska Rada Języka Migowego rekomenduje dokonanie odpowiednich zmian w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego, poprzez dodanie stosownego rozdziału w przedmiotowym zakresie, co pozwoli na kompleksowe uregulowanie statusu tych osób w jednym akcie prawnym.

W ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego powinny znaleźć się tylko niezbędne – z zachowaniem zasad technik legislacyjnych - regulacje dotyczące ww. kategorii osób, natomiast wszystkie pozostałe kwestie powinny znaleźć się w rozporządzeniu do ustawy, co zapewni pełną czytelność i przejrzystość przepisów prawa.

Regulacje dotyczące zawodu tłumacza przysięgłego powinny dotyczyć zasad uzyskiwania i uznawania kwalifikacji tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN, a w szczególności regulacje określające:

1. Źródła wiedzy i umiejętności z zakresu SKOGN - którymi mogą być dowolne podmioty szkolące, np. akademickie, szkoły językowe lub własne doświadczenia, np. z tytułu bycia osobą związaną ze środowiskiem osób głuchoniewidomych i w wyniku tego kontaktu znającą SKOGN, np. jako dziecko lub rodzeństwo rodziców głuchoniewidomych.

2. Procedurę uzyskiwania kwalifikacji, która kończy się wydaniem przez Ministerstwo Sprawiedliwości świadectwa (CERTYFIKATU potwierdzającego kompetencje w zakresie przewodnictwa OGN oraz kompetencje dotyczące znajomości SKOGN i umiejętności tłumaczeniowych w zakresie SKOGN) uprawniającego do wykonywania zawodu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego, w podziale na dwa etapy:

I ETAP (obligatoryjny), w którym kandydat na tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN powinien najpierw złożyć dokumenty poświadczające jego obywatelstwo polskie albo obywatelstwo jednego z państw członkowskich UE, znajomość języka polskiego, pełną zdolność do czynności prawnych, niekaralność, ukończone studia wyższe (co najmniej na poziomie licencjatu); następnie złożyć EGZAMIN z tłumaczenia w zakresie SKOGN-A lub /i SKOGN-B z wynikiem pozytywnym celem dopuszczenia do II ETAPU uzyskiwania kwalifikacji tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN-A lub/i SKOGN-B.

Należy także dopuścić możliwość rozszerzania kwalifikacji tłumaczy przysięgłych w zakresie

Podkomisja ds
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

polskiego języka migowego i systemu językowo-migowego poprzez zdawanie egzaminów z zakresu SKOGN-A lub/i SKOGN-B.

EGZAMIN z tłumaczenia według założonych w ustawie/rozporządzeniu zasad przeprowadza Państwowa Komisja Egzaminacyjna ds Języka Migowego (PJM i SJM), w składzie której powołani są również eksperci w zakresie SKOGN. Członkowie komisji są powoływani i odwoływani w drodze decyzji Ministra Sprawiedliwości.

II ETAP (nieobligatoryjny), w którym kandydat - po uzyskaniu pozytywnej oceny z EGZAMINU z tłumaczenia w zakresie SKOGN - składa dokumenty formalne w Ministerstwie Sprawiedliwości; składa przyrzeczenie i otrzymuje świadectwo uprawniające do wykonywania zawodu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN-A lub/i SKOGN-B.

3. Tytuł nadawanej kwalifikacji - TŁUMACZ-PRZEWODNIK OGN PRZYSIĘGŁY

Analogicznie do przyjętej definicji tłumacza-przewodnika OGN, dalej tłumacz-przewodnik osób głuchoniewidomych (rekomendacja przyjęta na podstawie uchwały PRJM z dnia 15.10.2015 r.), rekomenduje się następująco zdefiniować tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego (tłumacz-przewodnik osób głuchoniewidomych przysięgły):

„Tłumacz-przewodnik OGN przysięgły to osoba wspierająca osoby głuchoniewidome z wykorzystaniem SKOGN, a w szczególności z wykorzystaniem sposobów komunikowania się wspomagających osoby głuchoniewidome (OGN) w bezpiecznym poruszaniu się i orientacji przestrzennej oraz migowych i/lub transliteracyjnych sposobów przekazu informacji”

Zaleca się wyszczególnienie zakresu znajomości, umiejętności tłumaczenia i przewodnictwa w zakresie SKOGN w tytule kwalifikacji w odniesieniu do tłumacza przewodnika OGN.

W rozwinięciu tytułu kwalifikacji zawiera również notę, iż tłumacz-przewodnik OGN zna, tłumaczy i przewodniczy:

- sposobami transliteracyjnymi w połączeniu ze sposobami przewodnictwa, co stanowi podstawę do uzyskania tytułu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN-A lub/i
- sposobami migowymi w połączeniu ze sposobami przewodnictwa, co daje podstawę do uzyskania tytułu tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN-B.

SKOGN zgodnie z rekomendacją przyjętą na podstawie uchwały PRJM z dnia 15.10.2015 r. definiuje się następująco:

„Przez SKOGN należy rozumieć sposoby komunikowania się, stosowane przez

Podkomisja ds
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

osoby głuchoniewidome i/ lub w komunikowaniu się z nimi, obejmujące przekaz komunikatów wspierających osoby głuchoniewidome w poruszaniu się i orientacji przestrzennej, jak również transliteracyjne i migowe sposoby porozumiewania się, w których sposób przekazu komunikatu jest dostosowany do potrzeb wynikających z łącznego występowania dysfunkcji narządu słuchu i wzroku oraz okoliczności, w których przebiega proces komunikacji.”

„W ramach SKOGN wyszczególnia się następujące sposoby komunikowania się:

1. Sposoby przewodnictwa - tzn. sposoby przekazu komunikatów wspierających osoby głuchoniewidome w poruszaniu się i orientacji przestrzennej,
2. Sposoby migowe, tzn. język migowy (PJM i SJM) odbierane za pomocą resztek wzroku oraz za pomocą dotyku.
3. Sposoby transliteracyjne:
 - alfabet palcowy odbierany za pomocą dotyku oraz resztek wzroku,
 - alfabet Lorma i inne alfabety punktowe przekazywane za pomocą dotyku,
 - techniki kreślenia liter na dłoni,
 - techniki komunikowania się oparte na wykorzystaniu pisma, w tym zapisy treści komunikatów dokonywanych w czasie rzeczywistym i udostępnianych za pośrednictwem alfabetu Braille'a, alfabetu Moon, druku oraz wyświetlanych w sposób uwzględniający możliwości osoby uprawnionej.
 - innych technik komunikowania się uwzględniających posiadane możliwości wzrokowo-słuchowe, a także wykorzystujących urządzenia wspomagających słyszenie.”

4. Zasady wpisu do rejestru - z urzędu wpis do rejestru tłumaczy-przewodników OGN przysięgłych w zakresie SKOGN dokonywany byłby przez Ministra Sprawiedliwości po przejściu II ETAPU kwalifikacji na tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN. Lista ta jest udostępniona Prezesom Sądów.

5. Zasady funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań w sprawie biegłych sądowych w zakresie tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN - zaleca się w szczególności, aby obecni biegli sądowi byli ustanowieni wyłącznie do końca kadencji, na

Podkomisja ds
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

który zostali ustanowieni przez Prezesa Sądu, a po tym czasie byli powoływani spośród tłumaczy, o których mowa w niniejszych rekomendacjach.

6. Etykę pracy i odpowiedzialność zawodową tłumacza-przewodnika OGN przysięgłego w zakresie SKOGN - w szczególności zaleca się ustanowienie Komisji Odpowiedzialności Zawodowej, która rozpatrywałaby, na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub Wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tłumacza-przewodnika OGN, przypadki naruszenia etyki przez tłumaczy-przewodników OGN przysięgłych w zakresie SKOGN w związku z odpowiedzialnością zawodową oraz określić zasady powoływania i pracy członków Komisji Odpowiedzialności Zawodowej.

Uchwała Nr 1/2016

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 14 stycznia 2016 r.

w sprawie definicji osoby uprawnionej, osoby przybranej, podmiotu zobowiązanego, a także zawarcia ogólnej definicji tłumaczy migowych oraz tłumaczy-przewodników przysięgłych i rejestrowych, a także mowy uzupełnianej fonogestami, transliteratorów fonogestowych, mniejszości językowej głuchych i języka migowego.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały nr 1/2016 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 14 stycznia 2016 r.

REKOMENDACJE

w zakresie definicji

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje usystematyzowanie pojęć zawartych w art. 2. Ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, a tym samym zmianę zawartych w Ustawie definicji osoby uprawnionej, osoby przybranej, podmiotu zobowiązanego, a także zawarcie ogólnej definicji tłumaczy migowych przysięgłych i rejestrowych, tłumaczy-przewodników OGN przysięgłych i rejestrowych, mowy uzupełnianej fonogestami, transliteratorów fonogestowych, a także mniejszości językowej głuchych i języka migowego.

Rekomenduje się:

1. W zakresie definicji „osoby uprawnionej” zmienić zapis Ustawy w art.2. ust.1. pkt.1) dotyczący definicji osoby uprawnionej o brzmieniu:

„Ustawa dotyczy: 1) osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się, zwanych dalej »osobami uprawnionymi«”,

a tym samym przyjąć następującą definicję osoby uprawnionej:

Osoba uprawniona - osoba z uszkodzonym narządem słuchu lub występującymi jednocześnie uszkodzeniami narządu słuchu i wzroku mającymi wpływ na zdolność tej osoby do komunikowania się.

2. W zakresie definicji „osoby przybranej” zawartej w art. 3 o brzmieniu

„Ileokroć w ustawie jest mowa o:

1) osobie przybranej - należy przez to rozumieć osobę, która ukończyła 16 lat i została wskazana przez osobę uprawnioną w celu ułatwienia porozumienia z

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

osobą uprawnioną i udzielenia jej pomocy w załatwieniu spraw w organach administracji publicznej, jednostkach systemu, podmiotach leczniczych, jednostkach Policji, Państwowej Straży Pożarnej i straży gminnych oraz jednostkach ochotniczych działających w tych obszarach”,

przyjąć definicję osoby przybranej jako następującą:

Osoba przybrana - osoba, która ukończyła 16 lat i została wybrana przez osobę uprawnioną w celu ułatwienia tej osobie komunikowania się z podmiotami zobowiązanymi.

3. W zakresie „**podmiotu zobowiązanego**” w jednym artykule umieścić art.3. 7) i art.6. i przyjąć następującą definicję podmiotu zobowiązanego:

Podmiotami zobowiązanymi są organy administracji publicznej, jednostki wymiaru sprawiedliwości, notariusze, jednostki ratownictwa, podmioty lecznicze, jednostki Policji, Państwowej Straży Pożarnej i straże gminne oraz jednostki ochotnicze działające w tych obszarach.

4. W zakresie definicji dotyczących osób wspomagających komunikowanie się zawrzeć ogólne definicje tłumaczy migowych i tłumaczy-przewodników OGN przysięgłych i rejestrowych, na podstawie już zarekomendowanych w poprzednich uchwałach PRJM, a w szczególności:

a. **Tłumacze migowi przysięgli** to osoby, które posiadają świadectwo potwierdzające kwalifikacje i uprawniające do wykonywania zawodu tłumacza migowego przysięgłego z tłumaczenia w zakresie polskiego języka migowego i systemu językowo-migowego na podstawie złożonego egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną ds. Języka Migowego (PJM i SJM) w Ministerstwie Sprawiedliwości.

b. **Tłumacze migowi rejestrowi** to osoby wpisane do rejestru tłumaczy u Wojewody wyłącznie na podstawie wydanego przez podmiot szkolący świadectwa potwierdzającego kompetencje językowe i tłumaczeniowe w zakresie języka migowego: PJM i SJM.

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

c . **Tłumacze-przewodnicy OGN przysięgli** to osoby, które ze względu na kompetencje w zakresie SKOGN, a więc przewodnictwa OGN oraz znajomości SKOGN i umiejętności tłumaczeniowych w zakresie SKOGN, posiadają świadectwo potwierdzające wymienione kwalifikacje i uprawniające do wykonywania zawodu tłumacza-przewodnika OGN na podstawie złożonego egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną ds Języka Migowego (PJM i SJM) w Ministerstwie Sprawiedliwości.

d . **Tłumacze-przewodnicy OGN rejestrowi** to osoby wpisane do rejestru tłumaczy u Wojewody jako tłumacze-przewodnicy OGN w zakresie SKOGN wyłącznie na podstawie wydanego przez podmiot szkolący świadectwa potwierdzającego kompetencje SKOGN w zakresie sposobów transliteracyjnych, migowych i przewodnictwa.

5. W zakresie definicji dotyczących osób wspomagających komunikowanie się wprowadzić definicję „mowy uzupełnianej fonogestami” jako sposobu komunikowania się oraz „transliteratora fonogestowego”.

a . **Mowa uzupełniana fonogestami** to sposób komunikowania się osób słyszących z osobami uprawnionym oraz osób uprawnionych między sobą w polskim języku dźwiękowym z zastosowaniem specjalnych ruchów dłoni i układów palców (fonogestów) zsynchronizowanych z wyraźnym mówieniem i wspomagających rozumienie wypowiedzi ustnych dzięki wizualizacji fonicznego ciągu mowy. Jest używana do ułatwiania odbioru i rozumienia wypowiedzi (wizualizacji fonogestowej) przez osoby wchodzące w bezpośrednie interakcje komunikacyjne (mówców i rozmówców) oraz przez tzw. transliterator fonogestowy, których funkcja polega na przekazywaniu wypowiedzi innych mówców. W edukacji jest stosowana jako metoda wychowania językowego osób z uszkodzonym narządem słuchu.

b . **Transliterator fonogestowy** to osoba posiadająca umiejętność mówienia uzupełnianego fonogestami (wizualizacji fonogestowej) i wspierająca osoby uprawnione w komunikowaniu się z osobami słyszącymi w dźwiękowym języku polskim.

6 . W zakresie pojęcia „mniejszości językowej głuchych”, jak i „języka migowego” w odniesieniu do osób uprawnionych wprowadzić następujące definicje:

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

a . **Mniejszość językowa głuchych** to obywatele polscy, mniej liczebni od pozostałej ludności Rzeczypospolitej Polskiej i w sposób istotny odróżniający się od pozostałych obywateli sposobem komunikowania się za pomocą języka migowego rozumianego jako język własny tej mniejszości.

b . **Język migowy** jest językiem mniejszości językowej głuchych, wizualno-przestrzennym sposobem porozumiewania się.

Uchwała Nr 2/2016

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 14 stycznia 2016 r.

w sprawie funkcjonowania w obrocie prawnym „osoby przybranej” w aspekcie osoby wspomagającej komunikację w języku migowym

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

Załącznik do Uchwały Nr 2/2016 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 14 stycznia 2016 r.

REKOMENDACJE

dotyczące funkcjonowania w obrocie prawnym „osoby przybranej”

w aspekcie osoby wspomagającej komunikację w języku migowym

1. Zaleca się dookreślenie w ustawie o języku migowym ogólnych kryteriów formalnych, jakie powinna spełnić osoba przybrana jako tłumacz PJM lub/i SJM oraz SKOGN powołany doraźnie przez osobę niesłyszącą, Sąd lub inne instytucje państwa.

2. Zaleca się także wprowadzenie szczegółowych zasad dotyczących osób przybranych do ustawy/rozporządzenia w części dotyczącej rejestru tłumaczy migowych: PJM i SJM oraz tłumaczy-przewodników OGN w zakresie SKOGN, a w szczególności co do możliwości skorzystania z usługi osoby przybranej z uwzględnieniem warunków formalnych, jakie musi spełnić osoba przybrana, aby pełnić funkcję osoby wspomagającej komunikowanie się. W szczególności osoba przybrana:

- zna język polski, ma ukończone 16 lat, nie jest ubezwłasnowolniona;
- nie jest stroną w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, do którego została powołana;
- potrafi komunikować się z osobą uprawnioną;
- nie ma obowiązku poddania się weryfikacji co do źródeł wiedzy i umiejętności z zakresu PJM i/lub SJM i/lub SKOGN, lub innych środków komunikowania się.

3. Jednocześnie warto zawrzeć w jednym artykule warunki formalne, jakie musi wypełniać podmiot zobowiązany wobec osoby przybranej i osoby uprawnionej. W szczególności:

- podmiot zobowiązany ma obowiązek dopuścić osobę przybraną do sprawy na zasadzie pierwszeństwa;

Zespół problemowy
ds.
CERTYFIKACJI TŁUMACZY JĘZYKA MIGOWEGO
P R J M

- podmiot zobowiązany wobec osoby uprawnionej ma obowiązek umożliwić jej prawo do swobodnego korzystania z wybranej przez siebie formy komunikowania się, o czym mówi art.4 pkt.1 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

4. Ponadto rekomenduje się:

- Zobowiązać pracodawcę osoby przybranej do zwolnienia jej od świadczenia pracy na czas realizowania przez nią czynności przed podmiotami zobowiązanymi w związku z powołaniem jej do pełnienia funkcji osoby przybranej wspierającej komunikowanie się w sprawie.
- Zapewnić osobie przybranej zachowanie prawa do wynagrodzenia za czas zwolnienia, ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.
- Zapewnić osobie przybranej prawa do zwrotu kosztów podróży ze strony podmiotu zobowiązanego w związku z realizacją przed tym podmiotem zadań, do których została powołana, na zasadach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, przy czym zwrot kosztów przysługuje wyłącznie w przypadku obecności lub/i wykonania usługi wspierającej komunikowanie się.

Uchwała Nr 4/2016
Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 28 kwietnia 2016 r.
w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 4/2016 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych**

PRJM rekomenduje w zakresie pojęcia „mniejszości językowej głuchych”, jak i „języka migowego” w odniesieniu do osób uprawnionych wprowadzić następujące definicje:

- a. **Mniejszość językowa głuchych** to obywatele polscy, mniej liczebni od pozostałej ludności Rzeczypospolitej Polskiej i w sposób istotny odróżniający się od pozostałych obywateli sposobem komunikowania się za pomocą języka migowego rozumianego jako język własny tej mniejszości.
- b. **Język migowy** jest językiem mniejszości językowej głuchych, wizualno-przestrzennym sposobem porozumiewania się.

Uchwała Nr 5/2016
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 28 kwietnia 2016 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 5/2016 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych**

8. Rekomenduje się wprowadzenie poprawek gwarantujących osobom uprawnionym równy i wykluczający ponoszenia przez osoby uprawnione dodatkowych kosztów dostępu do informacji, zwłaszcza informacji udostępnianych ogółowi obywateli przez podmioty zobowiązane i informacji o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa, życia i zdrowia.

Uzasadnienie:

- Osoby uprawnione są dotknięte ewidentnym wykluczeniem, gdyż większość informacji jest publikowana w formie dla nich niedostępnej.
- Brak dostępu do niektórych informacji może stwarzać zagrożenie dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa osób uprawnionych (np. niezrozumienie ulotki załączonej do opakowania produktu leczniczego, lub niezrozumienie informacji przekazywanych w sytuacjach klęsk żywiołowych).
- Możliwość skorzystania w tym względzie z pomocy osoby przybranej jest niewystarczająca, gdyż osoby uprawnione mogą nie dysponować takową stale, lub w pewnych okolicznościach.
- Równy dostęp do informacji jest postulowany w art. 9 i art 21 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Wskazuje się na możliwość realizacji zobowiązania za pośrednictwem rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

Uchwała Nr 6/2016

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 28 kwietnia 2016 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 6/2016 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia
28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych**

18. Rekomenduje się wymienienie w Ustawie, obok środków wspierających komunikowanie się także ich drugą funkcjonalność - pozyskiwanie / udostępnianie informacji.

Uzasadnienie:

- Zazwyczaj realizacja dostępności strony internetowej kojarzy się z dostępnością dla osób niewidomych i słabowidzących, znacznie rzadziej z zamieszczaniem informacji w języku migowym.
- Nowoczesne środki techniczne, zwłaszcza strony internetowe, mogą służyć także zamieszczaniu informacji w sposób dostępny dla osób uprawnionych.
- Poprzez zwrócenie uwagi na tę funkcjonalność Ustawa spełni ważną rolę w rozszerzaniu świadomości społecznej w tym względzie. Działanie to wpisuje się w art. 21 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Uchwała Nr 7/2016

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 28 kwietnia 2016 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwala się, co następuje:

§ 1

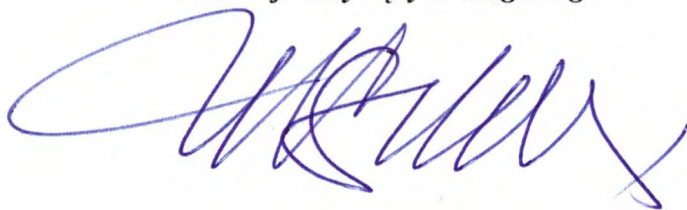
Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 7/2016 Polskiej Rady Języka Migowego z dnia
28 kwietnia 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych**

19. Rekomenduje się, aby katalog wymieniający środki wspierające komunikowanie się obejmował także stacjonarne i przenośne urządzenia wspomagające słyszenie, przeznaczone do użytku publicznego.

Uzasadnienie:

- Najbardziej liczną grupą osób uprawnionych są osoby słabosłyszące.
- Urządzenia wspierające słyszenie są wykorzystywane także, przez znaczną grupę osób głuchoniewidomych.
- Ustawa nie wymienia dostosowań wynikających z potrzeb tej grupy osób uprawnionych.
- Wykorzystywanie urządzeń takich jak pętle indukcyjne czy systemy FM stanowi jeden ze standardów projektowania uniwersalnego.

Uchwała Nr 9/2016
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 23 czerwca 2016 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 9/2016 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych**

9. Rekomenduje się wprowadzenie do Ustawy zapisów umożliwiających komunikowanie się przez osoby uprawnione z aktualnymi lub potencjalnymi pracodawcami. Zapisy powinny gwarantować pomoc, a nie wprowadzać obowiązek wobec pracodawców, gdyż mogłoby to doprowadzić do ograniczenia zatrudnienia osób uprawnionych. Rekomenduje się wejście przepisu w życie po udostępnieniu publicznego systemu tłumaczy online.

Uzasadnienie:

- Osoby uprawnione mają ograniczony dostęp do wielu stanowisk i są pozbawione równości szans na rynku pracy.
- Wiele osób uprawnionych jest pozbawiona pracy lub zatrudniona na najgorszych warunkach.
- Wprowadzenie regulacji w tym zakresie przyczyni się do wzrostu zatrudnienia wśród osób uprawnionych.
- Niepokojące jest to, że głusi są zatrudniani w tych zawodach, w których nie istnieje potrzeba częstego komunikowania się pracownikiem, np. firmy sprzątające.
- Brak możliwości komunikowania się negatywnie wpływa na bezpieczeństwo warunków pracy. Prawo do takich warunków przysługuje wszystkim obywatelom na podstawie art. 66 Konstytucji.
- Obecny stan prawny pod tym względem nie spełnia standardów wyznaczonych przez art. 27 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.
- Wskazuje się na możliwość wykorzystania w tym celu rekomendowanego przez Radę Systemu PTJM.

Uchwała Nr 10/2016

Polskiej Rady Języka Migowego

z dnia 23 czerwca 2016 r.

w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

**Załącznik do uchwały nr 10/2016 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych**

REKOMENDACJE

dotyczące funkcjonowania w obrocie prawnym „transliteratorów fonogestowych”

Z uwagi na konieczność przyjęcia do obrotu prawnego „transliteratora fonogestowego”, Polska Rada Języka Migowego rekomenduje dokonanie odpowiednich zmian w *Ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się* z dnia 19 sierpnia 2011 r. (zwana dalej: *Ustawą o języku migowym*) poprzez dodanie stosownego rozdziału w przedmiotowym zakresie, co pozwoli na kompleksowe uregulowanie statusu tych osób w jednym akcie prawnym.

W *Ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się* powinny znaleźć się tylko niezbędne – z zachowaniem zasad technik legislacyjnych - regulacje dotyczące ww. kategorii osób z uwzględnieniem definicji „transliteratora fonogestowego” i „mowy uzupełnianej fonogestami”. Natomiast wszystkie pozostałe kwestie powinny znaleźć się w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 15 *Ustawy o języku migowym*, tj. w *Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2012 r. w sprawie rejestru tłumaczy polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego i sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych* (zwanym dalej: *Rozporządzeniem w sprawie rejestru tłumaczy*), co zapewni pełną czytelność i przejrzystość przepisów prawa.

Zaleca się tym samym rozszerzenie nazwy samego *Rozporządzenia w sprawie rejestru tłumaczy* poprzez dodanie na końcu istniejącej jego nazwy złożonej członu: „oraz transliteratorów fonogestowych”, w wyniku czego uzyskałoby ono nowe brzmienie, tj.:

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2012 r. w sprawie rejestru tłumaczy polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego i sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych oraz transliteratorów fonogestowych.

Zaleca się również w drodze zapisów uzupełniających w *Rozporządzeniu w sprawie rejestru tłumaczy* dookreślenie zasad funkcjonowania w obrocie prawnym transliteratorów fonogestowych, a także określenia zasad uzyskiwania oraz uznawania kwalifikacji transliteratora fonogestowego wspierającego osobę uprawnioną w komunikowaniu się z osobami słyszącymi w dźwiękowym języku polskim za pomocą mowy uzupełnianej

fonogestami. W szczególności regulacje powinny dotyczyć:

1. Źródła wiedzy i umiejętności z zakresu mówienia uzupełnianego fonogestami (wizualizacji fonogestowej).

Zdobywanie wiedzy i umiejętności z zakresu wizualizacji fonogestowej oraz ich uznawanie miałyby odbywać się w dowolnej jednostce szkolącej, która posiada akredytację nadawaną przez PRJM ustalającą zasady przyznawania akredytacji.

2. Procedur uzyskiwania kwalifikacji.

Przy uzyskiwaniu kwalifikacji należy uwzględnić kwestie obywatelstwa, znajomości języka polskiego, posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych oraz konieczność uzyskania certyfikatu wydawanego przez akredytowany podmiot szkolący po uprzednim złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu z umiejętności mówienia uzupełnianego fonogestami (wizualizacji fonogestowej) oraz wspierania osób uprawnionych w komunikowaniu się z osobami słyszącymi w dźwiękowym języku polskim. Egzamin powinien odbyć się przed Komisją Egzaminacyjną, którą organizuje akredytowany podmiot szkolący.

3. Tytułu kwalifikacji: TRANSLITERATOR FONOGESTOWY.

Stosuje się następującą definicję „transliteratora fonogestowego” (przyjęta przez PRJM na podstawie uchwały z dnia 14 stycznia 2016 r. - Uchwała Nr1/2016):

Transliterator fonogestowy to osoba posiadająca umiejętność mówienia uzupełnianego fonogestami (wizualizacji fonogestowej) i wspierająca osoby uprawnione w komunikowaniu się z osobami słyszącymi w dźwiękowym języku polskim.

Jednocześnie przyjmuje się zgodnie z Uchwałą Nr1/2016 następującą definicję „mowy uzupełnianej fonogestami):

Mowa uzupełniana fonogestami to sposób komunikowania się osób słyszących z osobami uprawnionymi oraz osób uprawnionych między sobą w polskim języku dźwiękowym z zastosowaniem specjalnych ruchów dłoni i układów palców (fonogestów) zsynchronizowanych z wyraźnym mówieniem i wspomagających rozumienie wypowiedzi ustnych dzięki wizualizacji fonicznego ciągu mowy. Jest

używana do ułatwiania odbioru i rozumienia wypowiedzi (wizualizacji fonogestowej) przez osoby wchodzące w bezpośrednie interakcje komunikacyjne (mówców i rozmówców) oraz przez tzw. transliteratorów fonogestowych, których funkcja polega na przekazywaniu wypowiedzi innych mówców. W edukacji jest stosowana jako metoda wychowania językowego osób z uszkodzonym narządem słuchu.

4. Zasad wpisu do rejestru u Wojewody.

Wpis na listę transliteratorów fonogestowych u Wojewody dokonywany byłby przez transliteratora fonogestowego – posiadającego umiejętność mówienia uzupełnianego fonogestami – na podobnych zasadach, które obowiązują tłumaczy rejestrowych, dotychczas wpisujących się do rejestru. W szczególności zaleca się:

- dokonywanie wpisów do rejestru u Wojewody wyłącznie na podstawie świadectwa (CERTYFIKATU potwierdzającego kompetencje w zakresie wizualizacji fonogestowej, tj. mówienia uzupełnianego fonogestami) wydanego przez akredytowany podmiot szkolący;
- aby oświadczenia transliteratorów fonogestowych deklarujących znajomość mówienia uzupełnianego fonogestami na poziomie uprawniającym do wspierania w zakresie transliteracji fonogestowej osób uprawnionych były składane wg dokumentu, który byłby analogiczny do wzoru określonego załącznikiem Nr 3 zawartym w *Rozporządzeniu w sprawie rejestru*, przy czym określa się jeden poziom biegłości w zakresie wizualizacji fonogestowej, tj. najwyższy, bez stopniowania.

5. Zasad funkcjonowania dotychczasowych rozwiązań w sprawie biegłych sądowych w zakresie tłumaczy języka migowego.

Zaleca się w szczególności, aby ewentualni obecni biegli sądowi w zakresie wizualizacji fonogestowej byli ustanowieni wyłącznie do końca kadencji, na który zostali ustanowieni przez Prezesa Sądu na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r.

6. Zasad etyki transliteratora fonogestowego i jego odpowiedzialności za wizualizację fonogestową.

Rekomenduje się powołanie Komisji Odpowiedzialności Zawodowej przy PRJM, przy czym Komisja wszczyna i przeprowadza postępowanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej transliteratora fonogestowego na wniosek Wojewody.

[Załącznik nr 47 do raportu z pierwszej kadencji PRJM]

Uchwała Nr 11/2016
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 31 sierpnia 2016 r.

w zakresie edukacji osób głuchych i niedosłyszących

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmianę *ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1243 ze zm.), poprzez przyjęcie zmian zaproponowanych w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

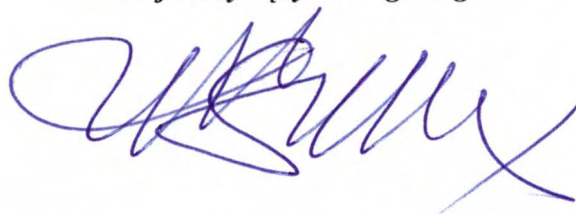
§ 2

Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Załącznik do uchwały nr 11/2016 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 23czerwca 2016 r. w sprawie rekomendacji zmian legislacyjnych

REKOMENDACJE

w zakresie edukacji osób głuchych i niedosłyszących

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zawarcie w *Ustawie o języku migowym i innych środkach komunikowania się* (zwana dalej: Ustawą) odrębnego rozdziału dotyczącego uregulowania edukacji osób uprawnionych na każdym etapie ich kształcenia.

1. W szczególności proponuje się, aby:

a. osoba uprawniona miała prawo do edukacji z wykorzystywaniem języka migowego i innych środków komunikowania się (polski język migowy - PJM, system językowo-migowy - SJM, sposoby komunikowania się osób głuchoniewidomych - SKOGN, fonogesty), na każdym poziomie kształcenia i z zachowaniem powszechnie obowiązującej podstawy programowej;

b. osoba uprawniona miała prawo do edukacji dwujęzycznej, w której polski język migowy (PJM) stanowi pierwszy albo drugi język (nauczany równolegle z językiem polskim);

c. rodzice lub opiekunowie prawni osoby uprawnionej mieli prawo do rzetelnej i obiektywnej informacji na temat edukacji osób uprawnionych, sposobach jej realizacji, a także możliwości wpływania na sposób komunikowania się z osobą uprawnioną w procesie edukacji.

2. Proponuje się uzupełnienie szczegółowych rozwiązań w zakresie edukacji osób uprawnionych zawartych w rozporządzeniu MEN o zagadnienie wprowadzenia do podstawy programowej nauczania języka migowego, jako odrębnego przedmiotu.

3. Proponuje się zdefiniować edukację dwujęzyczną, jako edukację, w ramach której kształcenie jest prowadzone w dwóch językach: polskim języku migowym oraz języku polskim. Każdy z dwóch języków powinien być udostępniony osobie uprawnionej z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości.

Uzasadnienie

Ad 1a Kwestia edukacji osób uprawnionych dotyczy m.in. używania przez nich języka migowego bądź innych środków komunikowania się w sytuacjach dnia codziennego. Stąd uwzględnione powinny być możliwości stosowania alternatywnych opcji komunikacji w procesie kształcenia osób uprawnionych. Jednak bardzo często dochodzi do zawężenia szans osoby uprawnionej przez postawienie tylko na jedną metodę komunikowania się. Wynika to z dominującego w Polsce podejścia medycznego, które potrzeby edukacyjne osób uprawnionych definiuje najczęściej w kontekście utraty słuchu, sprowadzając działania w sferze wczesnego wspomagania rozwoju tych osób do protetyki słuchu i kształcenia jedynie w języku mówionym¹. Może to negatywnie odbijać się na rozwoju osoby uprawnionej, a zwłaszcza może przyczynić się do wzrostu przypadków wyobcowania językowego wraz z wszelkimi wynikającymi z tego konsekwencjami². Dlatego, jak wspomina *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych*³, aby osoby uprawnione miały pełny i równy udział w edukacji, należałoby zapewnić im naukę języka migowego⁴.

Ad 1b Zauważyć należy, że światowe badania lingwistyczne wykazały, iż krajowe języki migowe (np. szwedzki język migowy, amerykański język migowy, francuski język migowy, polski język migowy) stanowią kompletne systemy językowe, które dysponują cechami języka naturalnego oraz wzorcami funkcjonowania społecznego oraz kulturowy wyróżnik mniejszości językowej, którym określa się grupę osób uprawnionych posługujących się na co dzień PJM. Pozwala to na uznanie, że w obrębie edukacji dany język migowy powinien być wykorzystywany nie jako metoda nauczania, lecz jako język nauczania, co pociąga za sobą zapotrzebowanie na taki typ kształcenia, który zagwarantowałby prowadzenie edukacji osób uprawnionych „w najodpowiedniejszych językach (...), a także w środowisku, które maksymalizuje rozwój edukacyjny i społeczny”⁵. Idąc tym tokiem myślenia, zakładano, że dobrym rozwiązaniem edukacyjnym w przypadku dzieci głuchych jest opcja programu dwujęzycznego, który przewiduje użycie dwóch języków w nauczaniu osób uprawnionych – naturalnego języka migowego (PJM) i języka mówionego (języka polskiego)⁶. W skali światowej tego typu dotychczasowe rozwiązanie programowe wprowadzono w wielu szkołach dla głuchych w różnych krajach (np. Szwecja, Norwegia, Dania, Stany Zjednoczone)⁷. Niemniej aktualnie –

¹ Adamiec, T. (2011). *Wczesne wspomaganie – etyka i wybór*. Referat wygłoszony na Konferencji Biura Edukacji m/st. Warszawy *Warszawski system wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i pomocy rodzinie – w poszukiwaniu zintegrowanego modelu*. 12 grudnia. Pozyskano z <http://edukacja.warszawa.pl/sites/edukacja/files/niepelnospawni/4090/attachments/wczesne-wspomaganie-etyka-i-wybor-tadeusz-adamiec.pdf>; Wojda, P. (2010). Transmission of Polish sign systems. W: Brentari D. (red.), *Sign Languages*, Cambridge: Cambridge University Press; Potrzebka, W., Moroń, E., Tomaszewski, P., Piekot, T. (2015). Implantacja ślimakowa z perspektywy krytycznej. W: K. Bargiel-Matusiewicz, Tomaszewski, P., Pisula, E. (red.), *Kulturowe oraz społeczne aspekty zdrowia i obrazu ciała*. Warszawa: WUW.

² Humphries, T., Kushalnagar, P., Mathur, G., Napoli, D. Jo, Padden, C., Rathmann, Ch., Smith, S.R. (2012). Language acquisition for deaf children: Reducing the harms of zero tolerance to the use of alternative approaches. *Harm Reduction Journal*, 9: 16. doi:10.1186/1477-7517-9-16; Humphries, T., Kushalnagar, P., Mathur, G., Napoli, D. Jo, Padden, C., Rathmann, Ch., Smith, S.R. (2012). Cochlear Implants and the right to language: Ethical considerations, the ideal situation, and practical measures toward reaching the ideal. W: C. Umat (red.), *Cochlear implant research updates*. InTech.

³ Dz.U. z 2012, poz. 1169

⁴ art.24, pkt.3b

⁵ Dz.U. z 2012, poz. 1169, art.24, pkt.3c

⁶ Hansen B. (2002) Bilingualism and the impact of sign language research on deaf education. W: D.F. Armstrong, M.A. Karchmer, J. V. V. Cleve (red.) *The study of signed languages*. Washington, D.C.; Gallaudet University Press.

⁷ Marschark, M., Tang, G., Konoors, H. (red.) (2014). *Bilingualism and bilingual deaf education*. New York: Oxford University Press.

z racji przyspieszonego rozwoju technologii implantów ślimakowych i aparatów słuchowych – zachodzi potrzeba zrewidowania polityki edukacji dwujęzycznej: język migowy i mówiony przyswajane są w dowolnej kolejności – bez względu na to, który z tych języków ma być pierwotnie wdrożony, gdyż zależy to od zróżnicowanych możliwości poznawczych i językowych osób uprawnionych⁸, oraz od środowiska w którym się wychowują. Ostatnie wyniki międzynarodowych badań nad nauczaniem dwujęzycznym o charakterze bimodalnym (dwukierunkowe nauczanie dwóch języków: mówionego i migowego) wśród dzieci głuchych z implantami ślimakowymi, mających rodziców głuchych, wykazały, że dzieci te sukcesywnie przyswajały język mówiony, kiedy wychowywane były w atmosferze naturalnego języka migowego⁹. Tak więc wczesna stymulacja dwujęzyczna dzieci z implantami ślimakowymi bądź aparatami słuchowymi może sprzyjać ich rozwojowi edukacyjnemu i społecznemu, a na pewno nie stanowi przeszkody w rozwoju języka mówionego.

Światowe badania nad nauczaniem dwujęzycznym w populacji dzieci słyszących wskazują, że dzieci, które znają co najmniej dwa języki i są wdrażane do edukacji dwujęzycznej, mają większe zdolności w zakresie trzech podstawowych funkcji języka: komunikowania się, myślenia i poznawania¹⁰. Kwestia ta odnosi się również do osób uprawnionych; z powodu niepełnej drożności kanału słuchowego dwukierunkowa stymulacja językowa gwarantuje lepsze zabezpieczenie na przyszłość niż wdrażanie osoby uprawnionej do nauczania tylko w jednym języku¹¹. Tak więc rozwijanie u niej kompetencji, jaką jest dwujęzyczna adaptacja poznawcza do zmieniających się warunków uczenia się, daje możliwość przezwycięzania ograniczeń, które w procesie edukacji osoba uprawniona może napotykać przy użyciu języka mówionego bądź języka migowego. Pozwoli też zmniejszyć ryzyko wystąpienia niepowodzenia szkolnego u osób uprawnionych.

Nie bez znaczenia pozostaje jeszcze kwestia rozwoju u osoby uprawnionej poczucia tożsamości, która uwzględniona jest przy realizacji programu nauczania dwujęzycznego. Jak głosi *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych* należy wspierać rozwój tożsamości kulturowej i językowej społeczności osób głuchych¹². Chodzi o to, aby osoba uprawniona mogła identyfikować się ze społecznością osób głuchych oraz czuć się częścią świata słyszących, czerpiąc pozytywne wartości z obu tych środowisk. Zarówno język mówiony, jak i język migowy są dla niej jednakowo istotne i stara się ona znaleźć swoje miejsce w obu światach jednocześnie¹³.

Ad 1c Ograniczony dostęp rodziców osób uprawnionych do informacji na temat edukacji osób uprawnionych może przyczynić się do jednostronnego wyboru opcji edukowania dziecka niezależnie od jego preferencji co do formy komunikowania się, czy sposobów uczenia się. Dlatego najbardziej podstawową – a bardzo często pomijaną

⁸ Knoors, H., Marschark, M. (2012). Language planning for the 21st century: Revisiting bilingual language policy for deaf children. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 17(3), 291-305.

⁹ Quadros, R.M., C.R. Cruz, & A.L. Pizzio. 2012. Memória fonológica em crianças bilíngues bimodais e crianças com implante coclear [Phonological memory in bimodal bilingual children and children with cochlear implants]. *ReVEL* 10(19); Hassanzadeh, S. 2012. Outcomes of cochlear implantation in deaf children of deaf parents: Comparative study. *The Journal of Laryngology & Otology* 126(10): 989-994; Rinaldi, P., & M.C. Caselli. 2014. Language development in a bimodal bilingual child with cochlear implant: A longitudinal study. *Bilingualism: Language and Cognition* 17(04): 798-809; Giezen, M. 2011. Speech and sign perception in deaf children with cochlear implants (English summary of thesis in Dutch). *Sign Language & Linguistics* 14: 277-283; Giezen, M.R., A.E. Baker, & P. Escudero. 2014. Relationships between spoken word and sign processing in children with cochlear implants. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education* 19(1): 107-125; Davidson, K., D. Lillo-Martin, & D. Pichler. 2014. Spoken English language development among native signing children with cochlear implants. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education* 19(2): 238-250.

¹⁰ Pearson B.Z., (2013). *Jak wychować dziecko dwujęzyczne*. Poznań: Media Rodzina.

¹¹ Grosjean, F. (2008). *Studying bilinguals*. New York: Oxford University Press.

¹² Dz.U. z 2012, poz. 1169, art.24, pkt.3b i art.30, pkt.4

¹³ Kobosko, J. (2010). How Do deaf adolescents experience themselves? Deaf identity and oral or sign language communication. *Cochlear Implants International*, 11, 319-322.

– kwestią w edukowaniu osób uprawnionych, zwłaszcza dzieci głuchych i słabosłyszących, jest przedstawienie ich rodzicom (zarówno słyszącym, jak i głuchym) alternatywy, którą jest prowadzenie dwujęzycznego toku edukacji. Stąd niezbędne jest opracowanie programów wspierania rozwoju oraz stosowania języka migowego zarówno w obrębie rodziny, jak i poza nią (w przedszkolach, żłobkach) od dnia zdiagnozowania głuchoty u osób uprawnionych. Tego typu działanie ma stanowić gwarancję zadbania o wszystkie aspekty rozwoju osoby uprawnionej, co może pozytywnie wpłynąć na jej funkcjonowanie w przyszłości.

Ad 2 Obecna podstawa programowa nie uwzględnia języka migowego jako odrębnego przedmiotu (Rozporządzenie MEN z 29 XII 2014 roku).

Ad 3 Mając na uwadze fakt wypracowania definicji takich terminów jak „osoba uprawniona”, „polski język migowy”, „system językowo-migowy”, „mniejszość językowa”, proponujemy również stworzenie definicji „edukacji dwujęzycznej osób uprawnionych”. Ma to na celu uświadamianie beneficjentom ustawy znaczenia tego odrębnego typu kształcenia, który stanowi jedną z kilku alternatywnych opcji edukacji osób uprawnionych. Zdefiniowanie istoty edukacji dwujęzycznej ma poprzedzić opracowanie materiałów promujących zalety nauczania dwujęzycznego na każdym szczeblu edukacji głuchych. Polszczyzna jest językiem bardzo złożonym; stąd jest to pożądana alternatywa w edukacji osób głuchych (a nawet słabosłyszących bez względu na stopień ubytku słuchu).

DEFINICJA EDUKACJI DWUJĘZYCZNEJ

„Edukacja dwujęzyczna to edukacja, w ramach której kształcenie jest prowadzone w dwóch językach: polskim języku migowym oraz języku polskim. Każdy z dwóch języków powinien być udostępniony osobie uprawnionej z uwzględnieniem jej potrzeb i możliwości.”

Literatura cytowana

Adamiec, T. (2011). *Wczesne wspomaganie – etyka i wybór*. Referat wygłoszony na Konferencji Biura Edukacji m/st. Warszawy *Warszawski system wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i pomocy rodzinie – w poszukiwaniu zintegrowanego modelu*. 12 grudnia. Pozyskano z <http://edukacja.warszawa.pl/sites/edukacja/files/niepelnosprawni/4090/attachments/wczesne-wspomaganie-etyka-i-wybor-tadeusz-adamiec.pdf>

Davidson, K., D. Lillo-Martin, & D. Pichler. (2014). Spoken English language development among native signing children with cochlear implants. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education* 19(2): 238–250.

Giezen, M. (2011). Speech and sign perception in deaf children with cochlear implants (English summary of thesis in Dutch). *Sign Language & Linguistics* 14: 277–283.

Giezen, M.R., A.E. Baker, & P. Escudero. (2014). Relationships between spoken word and sign processing in children with cochlear implants. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education* 19(1): 107–125.

Grosjean, F. (2008). *Studying bilinguals*. New York: Oxford University Press.

Hansen B. (2002) Bilingualism and the impact of sign language research on deaf education. W: D.F. Armstrong, M.A. Karchmer, J. V. V. Cleve (red.) *The study of signed languages*. Washington, D.C.; Gallaudet University Press.

Hassanzadeh, S. (2012). Outcomes of cochlear implantation in deaf children of deaf parents: Comparative study. *The Journal of Laryngology & Otology* 126(10): 989–994.

Humphries, T., Kushalnagar, P., Mathur, G., Napoli, D. Jo, Padden, C., Rathmann, Ch., Smith, S.R. (2012). Language acquisition for deaf children: Reducing the harms of zero tolerance to the use of alternative approaches. *Harm Reduction Journal*, 9: 16. doi:10.1186/1477-7517-9-16.

Humphries, T., Kushalnagar, P., Mathur, G., Napoli, D. Jo, Padden, C., Rathmann, Ch., Smith, S.R. (2012). Cochlear Implants and the right to language: Ethical considerations, the ideal situation, and practical measures toward reaching the ideal. W: C. Umat (red.), *Cochlear implant research updates*. InTech.

Knoors, H., Marschark, M. (2012). Language planning for the 21st century: Revisiting bilingual language policy for deaf children. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 17(3), 291-305.

Kobosko, J. (2010). How Do deaf adolescents experience themselves? Deaf identity and oral or sign language communication. *Cochlear Implants International*, 11, 319-322.

Kyle, J. (2009). Assessing deaf children. W: E. Pisula, P. Tomaszewski (red.), *New idea in supporting exceptional people*. Warsaw: Warsaw University Press.

Marschark, M., Tang, G., Knoors, H. (red.) (2014). *Bilingualism and bilingual deaf education*. New York: Oxford University Press.

Pearson B.Z., (2013). *Jak wychować dziecko dwujęzyczne*. Poznań: Media Rodzina.

Potrzebka, W., Moroń, E., Tomaszewski, P., Piekot, T. (2015). Implantacja ślimakowa z perspektywy krytycznej. W: K. Bargiel-Matusiewicz, Tomaszewski, P., Pisula, E. (red.), *Kulturowe oraz społeczne aspekty zdrowia i obrazu ciała*. Warszawa: WUW.

Rinaldi, P., & M.C. Caselli. (2014). Language development in a bimodal bilingual child with cochlear implant: A longitudinal study. *Bilingualism: Language and Cognition* 17(04): 798–809.

Quadros, R.M., C.R. Cruz, & A.L. Pizzio. (2012). Memória fonológica em crianças bilíngues bimodais e crianças com implante coclear [Phonological memory in bimodal bilingual children and children with cochlear implants]. *ReVEL* 10(19).

Wojda, P. (2010). Transmission of Polish sign systems. W: Brentari D. (red.), *Sign Languages*,

[Załącznik nr 49 do raportu z pierwszej kadencji PRJM]

Uchwała Nr 12/2016
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 31 sierpnia 2016 r.

w sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych
środków komunikowania się

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego sformułowała i przyjęła rekomendacje w sprawie kształcenia akademickiego w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się, zawarte w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Rady Języka Migowego

Załącznik do uchwały nr 12/2016 Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie rekomendacji dotyczących kształcenia akademickiego w zakresie
polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje:

1. wspieranie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego powstawania i rozwijania kierunków studiów umożliwiających kształcenie w zakresie polskiego języka migowego i innych środków komunikowania się osób uprawnionych w rozumieniu ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się,
2. uwzględnienie w standardach kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela surdopedagoga kompetencji w zakresie posługiwania się polskim językiem migowym i innymi środkami komunikowania się z uczniami uprawnionymi.

Interpretacja w sprawie obowiązującego prawa w zakresie zapewniania tłumaczy języka migowego przez miejskie ośrodki pomocy społecznej (MOPS)

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. 2011, Nr 209, poz. 1243) jej przepisy realizowane są przez organy administracji publicznej. Dostęp do świadczenia usług tłumacza PJM, SJM i SKOGN **zapewnia** organ administracji publicznej (art. 11 ust. 1 ustawy). Świadczenie to może być realizowane również przez pracownika organu administracji publicznej posługującego się PJM lub SJM lub z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się (art. 11 ust. 2). Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 roku o języku migowym i innych środkach komunikowania się odsyła w art. 3 do art. 5 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, określając pojęcie organu administracji publicznej.

Zgodnie z art. 5 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego organem administracji publicznej są m.in. organy jednostek samorządu terytorialnego.

Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej są budżetowymi jednostkami organizacyjnymi organów gminy, która jest organem jednostek samorządu terytorialnego. Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej nie posiadają osobowości prawnej, realizują zadania gminy. Tym samym, obowiązek zapewnienia dostępu do usług tłumacza PJM, SJM i SKOGN nałożony ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się spoczywa na organach administracji publicznej, niezależnie od faktu, czy obowiązek ten realizowany będzie bezpośrednio przez organy jednostek samorządu terytorialnego (gminę), czy poprzez swoje jednostki organizacyjne (MOPS).

Dodatkowo wskazać należy, iż świadczenie usług tłumacza PJM, SJM i SKOGN jest bezpłatne dla osoby uprawnionej (art. 11 ust. 3 ustawy). Osoba uprawniona jest zobowiązana zgłosić chęć skorzystania ze świadczenia ze wskazaniem wybranej metody komunikowania się do właściwego ze względu na właściwość sprawy organu administracji publicznej co najmniej na 3 dni robocze przed tym zdarzeniem, z wyłączeniem sytuacji nagłych (art. 12 ust. 1 ustawy).

STANOWISKO POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO
w sprawie propozycji zwiększenia kwot udogodnień dla osób niepełnosprawnych
w programach telewizyjnych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i
telewizji w wersji z dnia 4 lutego 2015 roku

(odpowieź na konsultacje publiczne ogłoszone przez Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego w dniu 6 lutego 2015 roku)

Polska Rada Języka Migowego wyraża poparcie dla propozycji zawartej w Art. 18 a ust. 1 projektu ustawy o radiofonii i telewizji w zakresie zwiększenia kwoty udogodnień dla osób niepełnosprawnych z obecnie obowiązujących 10% kwartalnego czasu nadawania programu telewizyjnego, z wyłączeniem reklamy i telesprzedaży, do projektowanego 50% czasu nadawania programu telewizyjnego, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, w rozbięciu na etapy dochodzenia do pełnej kwoty wyrażonej w ww. projektowanym przepisie.

Zdaniem Polskiej Rady Języka Migowego powyższa propozycja jest merytorycznie i społecznie zasadna, a także zrównoważona i realistyczna w odniesieniu do obecnej sytuacji w tym zakresie. Uwzględnia ona bowiem z jednej strony potrzeby odbiorców z uszkodzeniami słuchu i/lub wzroku, których pragnieniem, jako pełnoprawnych obywateli RP, jest możliwość pełnego korzystania z całej telewizyjnej oferty programowej, a z drugiej strony – ograniczone możliwości nadawców w tym zakresie.

W opinii Polskiej Rady Języka Migowego propozycja ta realizuje w stosunku do nadawców telewizyjnych, którzy podlegają polskiej jurysdykcji, przepis zawarty w Artykule 7 Dyrektywy 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 roku (tzw. Dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych). Przepis ten wzywa państwa członkowskie do zachęcania dostawców usług medialnych podlegających ich jurysdykcji do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stały się stopniowo dostępne dla osób niepełnosprawnością narządu wzroku oraz dla osób z niepełnosprawnością narządu słuchu.

Proponowane rozwiązanie nie wyczerpuje w pełni zapotrzebowania osób niesłyszących, słabosłyszących i głuchoniewidomych w tym zakresie, jednak przyczynia się do zmiany niekorzystnej sytuacji tych osób.

W związku z powyższym, Polska Rada Języka Migowego zwraca się z uprzejmą prośbą do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o uwzględnienie powyższego głosu w konsultacjach publicznych wyżej wymienionego projektu ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji.

W imieniu Polskiej Rady Języka Migowego

Prof. zw. dr hab. Bogdan Szczepankowski
PRZEWODNICZĄCY RADY

Uchwała Nr 8/2016
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 23 czerwca 2016 r.

w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.MPiPS.2012.4)* uchwała się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego w odpowiedzi na wstępne konsultacje ogłoszone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 7 czerwca 2016 roku rekomenduje przekazanie Stanowiska Polskiej Rady Języka Migowego w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych, zawartego w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

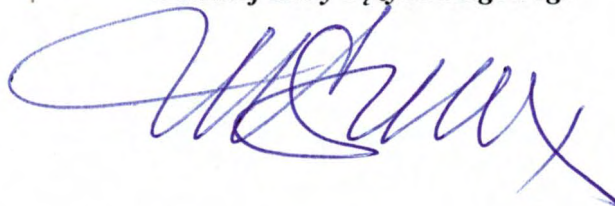
Rada przekazuje ww. rekomendację do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Polskiej Rady Języka Migowego

STANOWISKO POLSKIEJ RADY JĘZYKA MIGOWEGO

**w sprawie dostępności audiowizualnych usług medialnych dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w
związku z projektem nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych**

(odpowiedź na wstępne konsultacje ogłoszone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w dniu 7 czerwca 2016 roku)

Polska Rada Języka Migowego, organ doradczy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, pragnie wyrazić sprzeciw wobec propozycji wykreślenia z projektu nowelizacji Dyrektywy 2010/13/UE o audiowizualnych usługach medialnych (druk Komisji: COM (2016) 287 final) artykułu 7 w brzmieniu:

Państwa członkowskie zachęcają dostawców usług medialnych podlegających ich jurysdykcji do zapewniania, by świadczone przez nich usługi stawały się stopniowo dostępne dla osób z upośledzeniami wzroku lub słuchu

oraz motywu 46 w brzmieniu:

Prawo osób niepełnosprawnych i osób starszych do integracji i uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym Unii jest nierozłącznie związane ze świadczeniem dostępnych audiowizualnych usług medialnych. Środki pozwalające na osiągnięcie dostępności powinny obejmować między innymi: język migowy, wyświetlane listy dialogowe, dźwiękową ścieżkę narracyjną oraz prostą w obsłudze nawigację;

W opinii Polskiej Rady Języka Migowego zapisy te są w dalszym ciągu potrzebne i aktualne, gdyż:

- projekt Europejskiego Aktu w sprawie Dostępności (druk Komisji: COM(2015)615/2) co prawda przewiduje surowsze wspólne wymogi dotyczące dostępności w zakresie audiowizualnych usług medialnych, ale czyni to głównie wobec obowiązków informacyjnych i dostępności stron internetowych, a nie udogodnień w tych usługach, tj. audiodeskrypcji, tłumaczenia na język migowy oraz napisów dla osób niesłyszących;
- nie we wszystkich państwach członkowskich UE ilość i jakość ww. udogodnień dla osób niepełnosprawnych jest zapewniona na satysfakcjonującym poziomie. W Polsce obecnie obowiązująca ustawa o radiofonii i telewizji (art. 18 a) wyznacza 10% minimum tych udogodnień w programach telewizyjnych (kwota liczona łącznie dla wszystkich trzech typów udogodnień), a dostawcy audiowizualnych usług medialnych na żądanie nie mają w tym zakresie żadnej wyznaczonej kwoty (art. 47 g ustawy o radiofonii i telewizji powiela w tym zakresie zapis art. 7 ww. dyrektywy). Według ostatnio przeprowadzonej kontroli KRRiT¹, poziom udogodnień w tym zakresie przez ostatnie 3 lata sytuuje się na stałym, 13% poziomie, z czego wynika, że deklarowane przez obecnie obowiązującą dyrektywę stopniowe zwiększanie tych udogodnień ciągle czeka na realizację przez dostawców tego typu usług.

W związku z powyższym, Polska Rada Języka Migowego zwraca się z uprzejmą prośbą do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o uwzględnienie powyższego głosu we wstępnych konsultacjach wyżej wymienionego projektu nowelizacji Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych.

W imieniu Polskiej Rady Języka Migowego

Przewodniczący

/-/ Prof. dr hab. Bogdan Szczepankowski

¹ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/audiowizualne-uslugi-medialne-na-zadanie/aktualnosci-dla-dostawcow-aum-na-zadanie/news,2309,czwarta-kontrola-witryn-internetowych-dostawcow-vod.html>, dostęp 23.06.2016 r.

MINISTER
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

DTD-V-04411-WORD- /TP/2015
NK:

5408

Warszawa, 16 stycznia 2015 r.

52581-2-2-KD/14

BOW u

18.01.2015

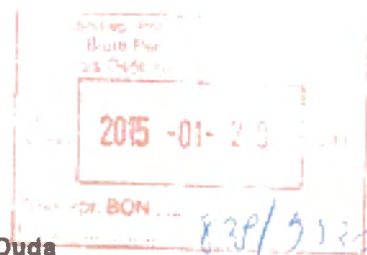
u2

Pan

Jarosław Duda

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze

W nawiązaniu do dotychczasowej korespondencji w sprawie umożliwienia osobom głuchoniemym przystępowania do części teoretycznej egzaminu państwowego na prawo jazdy w języku migowym przedstawiam następującą informację.

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w porozumieniu z Instytutem Transportu Samochodowego podjęło we własnym zakresie działania zmierzające do przetłumaczenia bazy pytań egzaminacyjnych stosowanych na egzaminie państwowym na prawo jazdy na język migowy. Prace te zostały zakończone pod koniec 2014 r. Wdrożenie przygotowanej i przetłumaczonej bazy pytań egzaminacyjnych wymaga przeprojektowania systemu teleinformatycznego stosowanego na egzaminach państwowych na prawo jazdy. Zadanie to będzie zrealizowane przez Polską Wytwórnię Papierów Wartościowych w ramach projektu „Egzamin państwowy na prawo jazdy w wersji dla osób niesłyszących” prowadzonego przez konsorcjum: Stowarzyszenia Pomocy Niepełnosprawnym Kierowcom – SpiNka, Przemysłowy Instytut Motoryzacji, Instytut Głuchoniemych im. Jakuba Falkowskiego, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Warszawie oraz PWPW S.A. Projekt będzie finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach II Konkursu Programu Innowacje Społeczne.

2 powieleniem

MINISTER
INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

NARODOWA
STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo
Infrastruktury i Rozwoju
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa

tel (22) 630 12 40
fax (22) 630 12 02
www.mir.gov.pl
www.funduszeuropejskie.gov.pl

UNIA
EUROPEJSKA

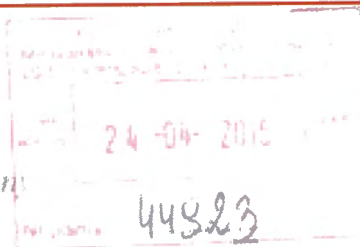

Główny Inspektor Farmaceutyczny

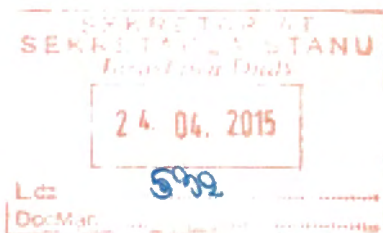
Zofia Ulz

GIF-P-L-076 - 96 /JD/15

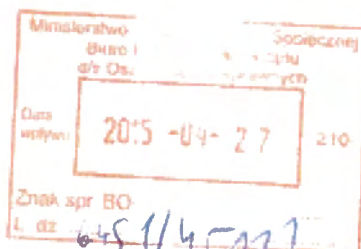

13 cony

Warszawa, dnia 21 KWI. 2015

Pan
Jarosław Duda
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy i Polityki
Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do przekazanej przy piśmie z dnia 8 kwietnia 2015 roku, znak BON-II.5241.6.2015.KD kopii uchwały Polskiej Rady Języka Migowego z dnia 27 listopada 2014 roku w sprawie rekomendacji zmiany § 7 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 listopada 2008 roku w sprawie reklamy produktów leczniczych (Dz. U. Nr 210, poz. 1327), uprzejmie informuję, że - w ocenie Głównego Inspektora Farmaceutycznego - proponowana zmiana jest zasadna i zostanie uwzględniona przy najbliższej nowelizacji przywołanego rozporządzenia.

z poważaniem

GŁÓWNY INSPEKTOR
FARMACEUTYCZNY

Zofia Ulz

Do wiadomości:

Pani Małgorzata Szelachowska

z-ca Dyrektora Dep. Polityki Lekowej i Farmacji

w Ministerstwie Zdrowia